

České slovo

Politika jako umění nemožného

Podle přiléhavé definice Maxe Webera je politika činnost, která „usiluje o podíl na moci nebo o vliv na rozdělení moci buď mezi státy nebo mezi skupinami uvnitř státu“. Všem je nám také známo úsloví, že „politika je umění nemožného“. To znamená, že opravdová a zodpovědná politická práce má realistický,

MOJMÍR POVOLNÝ

uskutečnitelný cíl a že počítá s prostředky, které jsou tomuto cíli nejen přiměřené, nýbrž jsou také v jejím dosahu. Nedosažitelný cíl buď takovou práci paralyzuje nebo ji svede na bludnou cestu utopie. Důsledek toho je pak zklamání, kapitulace a vyklizení politického pole; anebo hledání prostředků až po hranici bezúčelného vyčerpání a marných obětí. Dějiny jsou plny příkladů jedné i druhé alternativy.

Politický exil, má-li jaký smysl, usiluje o změnu veřejného uspořádání poměrů v zemi, ze které pochází. Exilová politika je vždy v nebezpečí, že si postaví nerealistický cíl. Ani když její snahy nejsou restaurační, délka exilu pracuje proti tomu, aby zůstal v souladu s vývojem doma, s jeho nevyhnutelným vlivem na hodnoty a ideály lidí, který chce reprezentovat, a s přesuny v rozložení jeho společenských sil. Čím je exil delší, tím větší je nebezpečí vzájemného, byť i nedobrovolného odčizení. Mezi námi to platí jak pro demokraty z roku 1948 a 1968, tak pro reformní komunisty pražského jara.

Vedle toho žádný exil není dost mocný, aby nemusel aspoň zčásti spoléhat na cizí síly, nad nimiž nemá žádnou kontrolu, a na pomoc, již se mu dostane, jen když jeho zájmy jsou také zájmy zdroje, na který se o pomoc obrací.

Z jednoho i druhého důvodu exilu tudíž hrozí, že si na politiku bude jen hrát. Proto v exilové politice k usilování o změnu poměrů doma přistupuje úkol tomuto nebezpečí se bránit. To znamená zůstat věrný hodnotám a ctnostem, o nichž se dá předpokládat, že nepodléhají a nepodlehnu náporu režimu, proti kterému exil bojuje, a že je čas nerozhodlá, protože leží v samém základu národní identity. Dále to pro exil znamená zůstat ve styku s domovem. Domov a exil musí být jako spojené nádoby. Co se pohne v jednom rameni, musí najít odezvu v druhém. Komunisté věděli, co dělají, když na našich hranicích v roce 1948 spustili železnou oponu. Konečně to znamená, že exilová politika musí vedle vlastních sil a cizí pomoci spoléhat hlavně na domácí síly a všemožně je v jejich zápasu podporovat a jim pomáhat.

Ve státě, v němž jedna skupina nebo strana uchvátí moc a všechny ostatní vyloučí ze svobodné účasti na veřejném životě, jak se stalo v Československu v roce 1948, vyloučeným nezbyvá než buď nakomandovaná účast předstírat nebo se z ní úplně stáhnout anebo se uchvatitelům moci vzepřít. Vzpoura může na sebe vzít mnohou podobu, ale její obsah je vždy v zásadě politický, neboť jí jde o ovlivnění moci — ať jde o změnu jejího chování nebo o podíl na jejím výkonu nebo o její zvrácení.

Tváří v tvář modernímu totalitnímu státu, jakým je komunistické Československo, politika domácího odporu je v tomtéž nebezpečí jako politika exilu, že bude sledovat, co se zdá objektivně nedosažitelné. I když má tu výhodu, že žije s národem pod jednou střechou a že bezprostředně cítí jeho starosti, tužby a puls jeho vývoje, zůstává otázkou, jak to vše přeložit v politický cíl a jak pro jeho sledování získat potřebné síly. S touto otázkou zápasila Charta 77, prof. Jan Patočka několik dní před smrtí ve svém vyznání z 8. března 1977, Václav Havel v eseji „Moc bezmocných“ a ve svém Manifestu Hnutí za občanskou svobodu.

A odpověď jim doma i nám v exilu daly manifestace 21. srpna a 28. října 1988 a letos od 16. do 21. ledna. Usilování, které se po léta mnohým jevílo jako donkichotiáda, konečně prokázalo, že *politika může také být umění nemožného*. Co se včera zdálo nedosažitelné, dnes vystupuje na obzor jako soubor reálných cílů. Kde včera stála hrstka disidentů, dnes s nimi jdou veřejně desetitisíce a vydávají svědectví, že až na zlomek komunistů za nimi stojí všechny československé lidi. Co bylo již prokázáno v Polsku a Maďarsku, to se dnes prokazuje v Československu.

Weber v závěru přednášky z roku 1918 „Politika jako povolání“ pravil: „Politika je tuhé a pomalé vrtání tvrdých prken. Vyžaduje nadšení a perspektivu. Zjistíte všechna historická zkušenost potvrzuje tuto pravdu — že *člověk by nikdy nebyl dosáhl nemožného, kdyby byl nesáhl po nemožném*. Avšak aby tak mohl učinit, musí být vůdcem, a nejen vůdcem, nýbrž také hrstkou, ve velmi střídavém smyslu slova. *A i ti, kdo nejsou ani vůdci ani hrstkové, se musí vy-zbrojit pevností srdce, která obstojí i ve chvíli, kdy se hroutí všechny naděje*. Toho je potřeba právě nyní, neboť jinak nebudeme s to dosáhnout ani toho, co je možné dnes. Jen ten je povolán k politice, kdo si je jistý, že se nezhroutí, když z jeho hlediska je svět příliš tupý nebo příliš podlý pro to, co mu chce nabídnout. Jen ten, kdo tváří v tvář tomu všemu může říci ‚Navzdory všemu!‘ má povolání k politice.“

Jak přiléhavě pro československý domov a exil na jaře roku 1989!

Jakeš: opozici se neustoupí

Holandské noviny v úvaze o poměrech v Československu, jejichž tvrdošíjná ztrnulost se ve srovnání s vývojem v Sovětském svazu, Polsku a Maďarsku nedá pochopit, sarkasticky nazvaly Československo Absurdistanem, zemí absurdnosti. Je to termín volený bohužel trefně, i když musí bolet. Je prostě hanba, kam až pobřežněvovský režim stát přivedl a je hanba, že situaci ve všech sousedních státech v něm skálopevně setrvává. Ukázkou tétož pořádku tvrdého, nesmlouvavého postoje vůči opozici, bylo zasedání pléna Ústředního výboru komunistické strany Československa ve dnech 29. a 30. března v Praze. Na pořadu bylo uvedeno zásadní řešení problému školství, a jím, ačkoli se nakupilo tolik naléhavějších politických problémů, se i zabývalo. Až ovšem na projevy generálního tajemníka Miloše Jakeše a ideologa Jana Fojtíka.

Jakeš ve zprávě prosazoval tvrdý postup proti nezávislým občanským

iniciativám a proti jakékoliv opozici vůbec, odsuzoval „pokusy opozičních sil ovlivňovat veřejné mínění zpochybňováním práva státu zakrčovat proti nezákonným aktivitám, narušovat veřejný pořádek a dokonce útočit na základy sociálního systému. Rezolutně se postavil proti rehabilitaci reformních komunistických funkcionářů z roku 1968, především proti rehabilitaci A. Dubčeka. Generální tajemník obhajoval drsná opatření proti účastníkům lednových manifestací v Praze. Oficiálně odmítl petici tří tisíc umělců a vědců, kteří se postavili za Václava Havla, žádali jeho propuštění, navázání dialogu s občanskými skupinami a kteří kritizovali násilný postup policie proti účastníkům lednových shromáždění a jejich následující stíhání. Strana musí zůstat vedoucí silou ve státě, konstatoval Jakeš, a nesmí opozičním silám ustoupit. Varovně se zmínil o tom, že petici

umělců a vědců podepsali také někteří členové KSČ.

Vývoj v Maďarsku, Polsku a Sovětském svazu a vliv tamějších reforem na čs. veřejnost prostě odbyl poukazem na „složitost vývoje v některých socialistických zemích“.

Podle Jakešova názoru jsou v Československu síly, nepřátelsky zaměřené vůči straně a socialismu, které se snaží zřítit pluralismus v občanské formě, což by ovšem ohrozilo monopol KSČ. Organizátorům lednových manifestací Jakeš vytýkal, že vyzývali lidi k občanské neposlušnosti, v čemž byli podporováni ze zahraničí a zahraničními vysílacími stanicemi. Bylo zatčeno přes 800 osob.

Jakeš zdůrazňoval, že dialog se nedá vést na ulici, kde jsou lidé anonymní. Dialog se musí uskutečňovat na pracovištích, ve školách, na občanských shromážděních, kde se lidé navzájem znají. K čemuž je (Dokončení na straně 2)

Světový ohlas Havlova případu

Přesně měsíc poté, kdy byl 21. února Václav Havel odsouzen Obvodním soudem pro Prahu 2 pro podněcování a ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele k úhrnnému, nepodmíněnému trestu na devět měsíců v II. nápravné skupině, konalo se 21. března u Městského soudu v Praze odvolací řízení. Proti původnímu rozsudku se odvolali obvodní prokurátor, obžalovaný Václav Havel, jeho manželka Olga a bratr Ivan Havel.

V den odvolacího soudního řízení přišlo projevit Václavu Havlovi podporu několik set přátel, někteří se dostali až do budovy soudu, někteří zůstali před ní. Soudní řízení se konalo v malé místnosti, do níž byl vpuštěn jen malý očet osob. Z novinářů byli přítomni redaktoři Italské tiskové kanceláře, pracovníci čs. sdělovacích prostředků, redaktor Tassu. Za Mezinárodní helsinskou federaci byl přítomen profesor Fink z univerzity v Pasově a jeho tlumočník, Václav Malý, člen nezávislého čs. helsinského výboru. Dopisovatel Hlasu Ameriky a další západní kores-

pondenti byli do soudní síně vpuštěni. Odvolacímu senátu předsedal dr. Jaroslav Novotný, přísedícími byli dr. Eva Buriánová a dr. Martin Korbař, prokuraturu zastupoval dr. Ivan Salač. Ten v písemném odvolání a ještě ústně před soudem žádal vyšší trest z toho důvodu, že by se mělo přihlídnout k následkům, které shromáždění na Václavském náměstí mělo ještě celý týden. Obhájce dr. Lžižák vyvracel odůvodnění rozsudku a uváděl v pochybnost právní platnost vyhlášky, kterou se manifestace na Václavském náměstí zakázala. Havlova manželka, paní Olga, řekla: Když bude odsouzen Václav Havel, budou odsouzeni také ti, kteří ho navrhovali na Nobelovu cenu a kteří se ho zastali jednak u nás, jednak v zahraničí. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší. Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na Václavském náměstí — nebyly tržby ve skutečnosti větší.

Havel sám v závěrečném prohlášení uvedl: Dne 16. ledna kolem 15. hodiny dostala Státní bezpečnost zprávu, že zástupci nezávislých iniciativ se pokusili položit květiny k soše sv. Václava, aby uctili památku Jana Palacha. Příslušníci StB přijeli a ve shluu osob, které tam byly, si ho všimli a začali pozorovat. Havel květiny k soše nekladl. Ivan Havel, bratr obžalovaného, v odvolání uváděl, že Václav Havel je odsuzován za dva trestné činy, aniž se dostatečně prokázalo, že skutky opravdu spáchal. Poukázal na výzvy v rozhlasové stanici Svobodná Evropa: kdyby byl chtěl Václav Havel vyzývat lidi k

účasti, byl by to neobaloval do nenápadných formulací, které se vysílaly, ale — protože mluví otevřeně — byl by to řekl otevřeně. Ivan Havel v odvolání reagoval též na prokurátovo tvrzení, že obchody na Václavském náměstí měly ve dnech demonstrací ztráty na tržbách a navrhoval, aby se zkoumalo — zda vzhledem ke shromáždění lidí na

Světový ohlas Havlova případu

Pokračování ze str. 1

tom potvrdil výrok první instance o vině, ale snížil celkovou výměru trestu a přesunul výměru trestu do první výchovné nápravné skupiny. Za účast na nepovoleném shromáždění, které, porušilo veřejný pořádek, byl Havel odsouzen k úhrnnému trestu osmi měsíců nepodmíněně a pro výkon trestu je postačující zařazení do I. nápravné výchovné skupiny.

Příboj protestů, vyvolaný hned po Havlově zatčení, pokračoval i po prvním procesu. Za politicky velmi závažné je třeba považovat rozhodnutí Evropského parlamentu, který 16. března jednomyslně schválil rezoluci všech politických skupin od levice až po pravici, které žádaly svobodu pro Václava Havla a další politické vězně v Československu. Do diskuse zasáhl za komunistickou frakci známý italský spisovatel Alberto Moravia, jenž projevil naději, že Václav Havel vyjde z vězení dřív, než rozhodli jeho soudci. Jednomyslně schválená rezoluce uvádí: Evropský parlament, vzhledem k tomu, že čs. vláda podepsala nejen Závěrečný akt helsinské konference, ale také letošní Závěrečný dokument ve Vídni, který zaručuje respektování lidských práv, vzhledem k tomu, že v rozporu s těmito dohodami a výzvou, adresovanou československým úřadům Evropským parlamentem, spisovatel Václav Havel byl odsouzen 21. února 1989 k 9 měsícům vězení s přísným režimem, a spolu s ním Ota Veverka na 12 měsíců, Jana Petrová na 9 měsíců a další občané k trestům za pouhý fakt účasti na mírumilovné manifestaci k uctění 20. výročí smrti Jana Palacha, vzhledem k tomu, že řada evropských vlád, jakož i vláda Spojených států amerických, a stovky intelektuálů, spisovatelů a občanů přijali rezoluci a petice, žádající na československé vládě osvobození Václava Havla, Evropský parlament 1) odsuzuje věznění Václava Havla a jeho přátel a žádá jejich okamžité propuštění, jakož i všech ostatních politických vězňů; 2) konstatuje, že tyto jevy představují vážné porušení Závěrečného dokumentu vídeňské konference, podepsaného také československou vládou; 3) žádá ministry zahraničí 12 zemí Evropského společenství, aby společně protestovali u československé vlády a vyvinuli veškeré úsilí, aby mírumilovní občané byli co nejdříve osvobozeni; 4) vyzývá svou delegaci pro styky s parlamentem Československa, aby předložila problém politické represe v jednáních s delegací československého parlamentu a 5) pověřuje svého prezidenta, aby předal tuto rezoluci všem vládám zemí Evropského společenství, ministrům zahraničních věcí a rovněž tak hlavě československého státu a československé vlády.

Rovněž 16. března se zabýval situací lidských práv v Československu parlament Spolkové republiky Německo v Bonnu. Náměstek ministra zahraničí Helmut Schäfer projevil politování, že zatímco v některých zemích středovýchodní Evropy dochází k potěšitelnému cíli poskytnout lidem víc pluralismu, demokracie a svobod, velice se německého spolkového sněmu dotýká, že ve Východním Německu, Československu a v Rumunsku se základní lidská práva občanům odpirají. Občanská hnutí jako Charta 77 jsou proásledovány, jejich příslušníci pronásledováni, zatýkáni a odsuzováni. Helmut Schäfer výslovně zdůraznil: Spolková vláda má velký zájem na vývoji dobrých německo - československých sousedských vztahů. A právě proto, že chceme v této cestě v zájmu našich států a k prospěchu celé Evropy pokračovat, nemůžeme mlčet, jedli o porušování lidských práv. Jako sousedé a jako partneři helsinské smlouvy apelujeme proto v tomto okamžiku na politicky odpovědné činitele v Československu, aby dodržovali závazky helsinského procesu a řídili se jimi i ve své politice vůči občanům, kteří hájí svá základní práva. Prvním krokem k tomu by měla být revize rozsudků nad Václavem Havelm a ostatními bojovníky za občanská práva — a jejich neprodlené propuštění.

Odborový svaz amerických dramatiků (8000 členů) poslal vedoucímu čs. stálé mise u Spojených národů, velvyslanci Zápatockému, dopis, v němž připomenul, že se čs. vláda ve Vídni zavázala respektovat lidská práva a že tímto závazkem přímo opovrhla, když vsadila do vězení Václava Havla za to, že uplatňoval právo, které se čs. vláda zavázala chránit. „Buďte si vědomi toho, stálo v dopise, že „i my silnou ozvěnou skandujeme heslo několika tisíců nenásilných demonstrantů, kteří 28. října 1988 na Václavském náměstí provolávali — dokud je neumlčela vodní děla: Svět vás vidí.“

V předvečer odvolacího stání 21. března předložily tři vlivné organizace Městskému soudu v Praze společné stanovisko, k němuž se sdružily Mezinárodní helsinská federace pro lidská práva (s národními skupinami v patnácti signatářských zemích), Americký výbor pro

Dokončení na str. 5

Nová opatření o uprchlících

Na konferenci západoněmeckých zemských ministrů vnitřní se spolkovým ministrem vnitřní, která s ekonala 14. dubna v Kolíně nad Rýnem, bylo v zásadě a jednomyslně dohodnuto, že uprchlíci z východní Evropy, jejichž žádosti o azyl budou zamítnuty, mohou být deportováni do zemí svého původu. Důvodem k tomuto rozhodnutí byla skutečnost, že příliv uprchlíků z východní Evropy, především z Polska, nadále trvá. Ministři rozhodli, že se bude s východoevropskými uprchlíky zacházet stejně jako s uprchlíky z ostatních zemí, kteří se musí vrátit domů, když je jejich žádost o azyl zamítnuta. Ministři odvolali rozhodnutí z roku 1966, podle něhož byli východoevropští uprchlíci vyňati z deportace, a rozhodnutí z roku 1987, podle něhož mohli být deportováni jen Poláci a Maďaři.

V ojedinělých případech mohou být učiněny výjimky, při nichž se vezme zřetel na zprávu západoněmeckého ministerstva zahraničí o politické situaci v té či oné zemi.

Jakeš: opozici se neustoupí

(Dokončení ze strany 1)

vysvětlení nabíledni: dialog se musí uskutečňovat tam, kde kádrováci, milice a policajti lidi znají a mohou kurážně dodatečně postihnout. Ideolog Jan Fojtík si trpce stěžoval na mládež: „Nemůžeme připustit, aby protisocialistické a často kriminální živily pronikaly do neformálních mládežnických skupin s cílem zaměřit je proti společnosti. Nedávné události v Praze potvrzují, že musíme podstatně zlepšit práci s mladými lidmi, aby se jich nedalo zneužít proti socialismu.“ Fojtík kritizoval nedostatek vlivu komunistů ve výchově. Jenom 60 000 učitelů nebo studentů je komunisty. Zatímco na univerzitách každý druhý profesor je komunistou, není členem strany ani pět procent studentů. Od roku 1980 do roku 1986 klesl počet univerzitních studentů ze 196.000 na 164.000. Přes 30.000 mladých lidí se ročně nedostane na univerzity. Z učitelů v mateřských, základních a středních školách je členy strany pouze 25 procent.

Krátce před zasedáním ústředního výboru noviny oznámily, že prezident Husák musel do nemocnice s následky chřipky. Vznikla pověst, že asi odstoupí a že na jeho místo přijde Lenárt. Další změnou mělo být odstoupení Jakeše, jehož měl vystřídat ve funkci generálního tajemníka mladší Štěpán. K žádným změnám nedošlo, což ovšem neznámá, že se změny nepřipravují. Budou mít ovšem jen malou hodnotu. Štěpán, který má nahradit Jakeše, je možná ještě větší stalinista než sám Jakeš, takže se není na čem těšit. Bude trvat dlouho, než přijdou změny, které opravdu něco změní.

Mezi předáky, kteří budou chránit komunistickou a bránit se změnám bude na neposledním místě i federální ministr vnitřní, generál-poručík ing. František Kincel. Besedoval 11. dubna s novináři a v odpovědi na dotaz, zda byl zásah bezpečnostních orgánů v lednu na Václavském náměstí v Praze skutečně nevyhnutelný, vysvětloval: Nemůžeme ignorovat

Badensko - württemberský ministr vnitřní Dietmar Schlee, který konferenci předsedal, poukázal na to, že ačkoliv se politická situace v některých východoevropských zemích uvolnila, přichází do Německé spolkové republiky stále větší počet uprchlíků z ryze hospodářských důvodů.

Na přesně formulované usnesení je třeba počkat, tím spíše, že se tímto závažným problémem bude ještě zabývat i spolkový sněm. Jistě se k němu vyjádří církve, organizace pro lidská práva a ostatní zájmové kruhy. Nicméně nelze počítat s tím, že by v dalším procesu došlo k zásadní změně. Rozhodnutí, učiněné v Kolíně, zůstane v platnosti. Všichni uprchlíci z východní Evropy, tedy i z Československa, musí rozvažit, zda mají k žádosti o azyl skutečně opodstatněné důvody. Jestliže ne, musí počítat s deportací, i když samy německé úřady přiznávají, že od roku 1987 bylo do Polska deportováno jen málo polských občanů. Tato benevolence však už zřejmě platit nebude.

skutečnost, že existují určité kruhy a síly, které nestojí na platformě socialismu a pokoušejí se vyvíjet organizovanou činnost proti socialistickému zřízení. Dnes jde o více než dvacet různých seskupení, ale jejich hlavní představitelé jsou stále titíž: jádro Charty 77, k němuž se přidává několik dalších desítek exponentů. Není žádným tajemstvím, že aktivita nepřátelských sil pod vedením tzv. Charty 77 a za vydatné pomoci Západu, se zaměřuje stále častěji na otevřenou konfrontaci a zpochybování podstaty našeho zřízení. A to pod rouškou demokratizace společenské přestavby. K tomu uvedl Kincel několik faktů: Od 10 ledna do 31. března hrozilo 334 anonymních telefonátů výbuchy, provozními poruchami, haváriemi. Téměř třetina z toho v Severočeském kraji, kde také došlo v Ústí nad Labem k výbuchu. Dosud bylo odhaleno 43 anonymů. Škoda jen v pěti vybraných případech činí téměř 3/4 miliónu korun. A to vše jako jeden z důsledků organizovaných nepokojů a nepovolených manifestací.

Při posuzování lednových akcí si musíme uvědomit, že byly posouzeny jako protisocialistické a nezákonné naimi nejvyššími orgány i pracujícími. A tak zásahy proti nepovoleným shromážděním byly sice krajním, ale přesto nevyhnutelným řešením, — řekl Kincel.

Snaha vytvořit z Charty 77 a dalších občanských aktivit kriminální organizace, nabádající k anonymním telefonátům, výbuchům, nepokojům, haváriím, provozními poruchám, je směšně nehorázný pokus režimu dodatečně podložit opodstatnění brutálnímu postupu čs. policie. Kdo si jak v Praze při lednových manifestacích počínal, zda byli zločinci lidé, kteří kladli k sově sv. Václava květiny nebo policajti, kteří lidi bezdůvodně mlátili a kropili z vodních děl, je zaznamenáno černé na bílém ve světovém tisku a ve filmových záběrech zahraničních televizních stanic. Promiňte — na televizních filmových záběrech to není zaznamenáno černé na bílém, ale v barvách.

posílala Stanislavovi dopisy s prosbou, aby s ohledem na matčino zdraví hladovku ukončil.

Z Pankráce byl po propuštění Stanislav Devátý převezen do civilní nemocnice ve Zlíně, kde leží na interním oddělení primáře dr. Rybky. Devátý, který hladovkou ztratil na váze 15 kilo, je zesláblý, takže bez pomoci nemůže jít ani k telefonu. Lékaři doufají, že teď, kdy pomalu začal jíst, se jeho zdravotní stavlepší. V sobotu 15. dubna ho navštívila maminka a sestra, v neděli odpoledne v návštěvních hodinách přátelé.

Poděkování Stanislava Devátého

(zkráceno)

Když jsem se v pátek 14. dubna večer, krátce po propuštění z vyšetřovací vazby mohl konečně telefonicky spojit se svou sestrou a dovědět se, co jsem v Pankrácké věznici jaksí intenzivně cítil, totiž to obrovské nasazené úsilí ve prospěch mého propuštění z vězení, tak neskutečně velkého počtu lidí, jak z Československa, tak ze zahraničí, nedokázal jsem zadržet slzy. Nebyly to však slzy smutku, ale naopak radosti.

Množství dopisů, které jsem obdržel a které jsem měl možnost si přečíst až teprve nyní,

České slovo

NOVINY ČESKOSLOVENSKÉHO EXILU

Vychází měsíčně. Vydává, za redakci a inzerci odpovídá dr. A. Benešová, tel.: 6377096 (jen dopoledne). Řídí šéfredaktor F.Meloun.

Veškerou korespondenci posílejte na: *České Slovo*, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Jegliche Korrespondenz bitte an: *České Slovo*, Postfach 860604, D-8000 München 86.

Zeitschrift der tschechoslowakischen Exulanten. Inhaber 100%. Verleger und verantwortlich für die Redaktion u. Anzeigen: Dr. A. Benes, Justin, Reichenbachstr. 12/1, München 5.

Druck: G. Fimberger, Clemensstr. 27, 8000 München 40

Roční předplatné: normální poštou 25 DM, letecky 14-18 \$ (podle země), cena jednotlivých výtisků 2, 50 DM nebo 1, 20 \$.

Bankovní konto: *Commerzbank*, Bulowstr. 7, 8000 München 80, č. konta 3710373. Při bankovních převodech z ciziny musíme hradit bank. výlohy v částce 5 DM. Zvyšte tedy, prosím, zaslouplou platbu o 5 DM.

Poštovní konto: *České Slovo*, Dr. A. Benes, Nr. 431 04-806, Postscheckamt München.

Předplatné lze uhradit čekem, „Money Orderem“ nebo též v dopise příslušnému zástupci.

Zástupci Českého Slova

a roční předplatné v jednotlivých zemích:

AUSTRÁLIE: lodí 20 \$A, letecky 30 \$A
František Nový, Mount Compass, S. Australia 5210

DÁNSKO: 90 DKr.

FRANCIE: 75 Fr.
Alois Čížek, 37 Av. J. Segretrain, F-93220 Gagny, tel.: /1/ 43882466

JIŽNÍ AFRIKA: lodí 25 Rnd., letecky 33 Rnd.
Jiří Nechytil, 9 Bushhau Rd., West Turfontein Johannesburg, South Africa

KANADA: lodí 14 \$ Can., letecky 17 \$ Can.
P. a L.Stanislav, 1723-58 St.N.E., Calgary, Alta. T1Y 1M8

NORSKO: 90 Nkr

RAKOUSKO: 155 ÖSch.
K. Pecháček, Schiessgraben 5, 2500 Baden-Leesdorf Sparkasse Baden, Kt.Nr. 0001-112 853

ŠVÉDSKO: 90 SKr.

Radomir Talpa, Box 412, S-20124 Malmö

ŠVÝCARSKO: 24 ŠFr.

Ilja Pittner, Wallrütlistr. 88, CH-8404 Winterthur

USA: lodí 13 \$, letecky 16 \$

L. Drobilková, 555 Mt. Prospect Ave., Apt. 2D, Newark, NJ 07104

VELKÁ BRITÁNIE (IRSKO): 8,00 UK liber

Demonstrace za Navrátila ve Washingtonu

Skupina 23 amerických senátorů poslala 12. dubna čs. velvyslanci ve Washingtonu dopis s výzvou čs. vládě, aby zastavila ústrik katolické církve v Československu, jejíž situace — konstatovali — zavedává vážné důvody k obavám. Dne 15. dubna prošel Washingtonem průvod 200 demonstrantů, kteří nesli standarty s různými hesly — jedním bylo „Navrátil není nepřítel“ — a měli namířeno k čs. velvyslanectví, kde jako reprezentanti 17 amerických náboženských organizací a členové hnutí za lidská práva chtěli odevzdat petici za Augustina Navrátila. K petici byl připojen podporyjící dopis, podepsaný několika americkými poslanci a senátory. V budově velvyslanectví zvonili marně — nikdo nepřišel otevřít dveře.

potvrzují, že cesta humanity i důsledného respektu k lidským právům je tím prvotním základem, základním kamenem na možná ještě dlouhé, ale jedině možné dráze k lepšímu a to nejen v Československu, ale i jinde na světě.

Chci vyjádřit z hluboké vnitřní potřeby vděčnost a úctu všem, kteří usilovali o mé propuštění a proto děkuji všem doma, v Brně, Frýdlantu a Děčíně, Košicích, Liberci, Olomouci, Ostravě, v Pardubicích, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Mezinárodnímu helsinskému výboru a přátelům v Polsku, v Sovětském svazu, v Německé demokratické republice, v Praze, Soběslavi a mnoha dalších místech v Československu. Děkuji Výboru, který byl ustanoven na moji obranu, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, Chartě 77, Nezavislému mírovému sdružení, Československému helsinskému výboru, děkuji také 18ti statečným učitelům jednoho pražského gymnázia a v neposlední řadě všem svým nejbližším spoluobčanům z mého rodného Zlína. Chci rovněž touto cestou poděkovat Me

Holandsko žádá vysvětlení

Na následné konferenci ve Vídni bylo dohodnuto, že signatářské státy mají v případě porušení lidských práv možnost žádat vlády o vysvětlení a nápravu, a to nejprve diplomatickou cestou a jestliže je odpověď neuspokojivá, přímým bilaterálním jednáním. Holandsko si v Praze vyžádalo vysvětlení lednových manifestací, protože policejní zákroky pokládalo za přemrštěné a odporující vídeňské dohodě. Dne 16. března přijela do Prahy holandská delegace, vedená Hansem Meesmanem, předsedou někdejší holandské delegace na konferenci ve Vídni. Československo zastupovali při jedné schůzce zástupitelé ministerstva zahraničí, při druhé vedoucí bývalé čs. delegace ve Vídni František Doležal a ještě tři nejmenovaní soudruzi. Jestliže čs. reprezentanti nepodali uspokojivé vysvětlení, má Holandsko možnost přednést zprávu o porušování lidských práv na červnové konferenci o lidských právech v Paříži.

Další senátoři v Praze

Skupina italských senátorů za křesťansko-demokratickou stranu se při své návštěvě Československa sešla 21. března 1989 rovněž s nezávislými aktivisty a angažovanými katolickými laiky Václavem Bendou, Danou Němcovou a Martinem Paloušem. Při setkání byly probírány problémy lidských práv, perzekuce občanských a církevních iniciativ a možnosti spolupráce a podpory pro nezávislé a občanské církevní hnutí v Československu.

Procesy, procesy a zase procesy

Ve dnech 16. a 17. března se konalo u Obvodního soudu pro Prahu 1 na Ovocném trhu hlavní líčení se členy Nezávislého mírového sdružení, 26letou právničkou dr. Hanou Marvanovou a 23letým technikem Tomášem Dvořákem. Oba byli od října ve vazbě. Žaloba je vinila, že soustřeďovali k rozšiřování písemnosti, obsahově zaměřené proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky a že Tomáš Dvořák v téže době letáky vyzýval občany k účasti na nelegální manifestaci k 70. výročí vzniku republiky, dne 28. října 1988 v Praze na Václavském náměstí. Trestnímu senátu předsedal dr. Jan Bělohradský. K soudnímu líčení se dostavilo asi sto přátel a známých obou obžalovaných, kteří byli bez problémů vpuštěni do budovy soudu. Do soudní síně však smělo jen pět členů nezávislých občanských skupin a po jednom zástupci oficiálního čs. mírového výboru pro lidská práva a humanitární spolupráci. Do soudní síně se nedostali zástupci velvyslanectví Spojených států, Velké Británie a Francie, kteří byli v soudní budově.

Při vstupu do budovy byl v půl deváté ráno zadržen a odveden příslušníky Státní bezpečnosti bývalý mluvčí Charty, Stanislav Devátý. Před soudní budovou hlídkovali po dvou příslušníci Veřejné bezpečnosti a Státní bezpečnosti, kteří nikoho nelegitimovali, a ani jinak vůči lidem, kteří vcházeli do budovy, nezakročovali.

Po výsledku svědků, z nichž někteří odvolali své původní výpovědi, vynesl předseda senátu dr. Bělohradský rozsudek. Za přípravu k trestnému činu pobuřování byli oba odsouzeni k podmíněnému trestu odnětí svobody na deset měsíců s odkladem na zkušební dobu v délce třiceti měsíců. Pokud šlo o to, že se účastnili 21. srpna 1988 nepovolené demonstrace, soud došel k názoru, že nešlo o pobuřování, nýbrž jen o výtržnictví, ale s ohledem na amnestii prezidenta republiky se v tomto bodu trestní stíhání obžalovaných zastavilo. Za celou dobu výsledku svědků dr. Hana Marvanová nepromluvila. Na dotazy odpovídala klidně, logicky jasně a přesně. Rovněž tak Tomáš Dvořák. Člen Výboru na ochranu nespravedlivě stíhaných, Petr Uhl, řekl zpravodaji britské tiskové kanceláře Reuter, že předseda soudu dr. Bělohradský se choval mimořádně slušně a snažil se najít objektivní pravdu. U čs. veřejnosti převládá mínění, že vlastně nešlo ani tak o proces s Marvanovou a Dvořákem, jako spíš s Nezávislým mírovým sdružením, protože je to iniciativa velmi pitažlivá pro mládež — proto se jí režim bojí a snaží se ji všemi prostředky mařit.

Další proces se konal 4. dubna v Brně v trestní věci Evy Vidlářové, inspicientky brněnského Divadla na provázku. Byla viněna z maření výkonu úředního rozhodnutí. Čeho se dopustila? Zasazovala se o propuštění Petra Cibulky, jenž byl za svou účast v Chartě 77 a v Jazzové sekci několikrát vězněn a je teď už pátý měsíc ve vyšetřovací vazbě. Vidlářová sama byla tři měsíce ve vyšetřovací vazbě.

Navazují na svou úvahu k 50. výročí Mnichova (ČS, září 1988) a na článek Čestmíra Ješiny „Bit se či nebit“ (ČS, únor 1989)... Ve svém zpytování národního svědomí se obvykle soustřeďujeme na to, kdo byl vinen z našich státníků, a ignorujeme mezinárodní vývoj, který i bez nás musel nutně vést k Mnichovu, k okupaci českých zemí před 50 lety a posléze k II. světové válce. Podle mého názoru se tento vývoj může charakterizovat jednoduše jako „britská cesta k Mnichovu“. Potvrzuje mně to nový, druhý díl biografie Winstona Churchilla „The Last Lion“ („Poslední lev“), který loni vyšel v Bostonu, Torontu a Londýně z pera prof. Williama Manchestera. Autor pokrývaléta 1932 až 1940, kdy Churchill jako nezávislý konzervativní člen Dolní sněmovny osamoceně kritizoval pacifismus a pro-německou politiku britské vlády a zároveň burcoval britské veřejné mínění. Až do Mnichova, lépe řečeno až do 15. března 1939, kdy Hitler byl („vyl“), jak tehdy zněl titulěk jedné pražských novin s úmyslnou tiskovou chybou) na Hradčanech, Churchill mluvil, řečnil, kritizoval tak řečeno do větru. Politicky byl zejména ve své vlastní politické straně izolován, protože se angažoval ve sporech, jako nový status Indie a abdikace krále Edwarda, a zastával vždy nepopulární řešení věci. Nepopulární byly i jeho výzvy, aby Velká Británie zbrojila na moři, ale hlavně ve vzduchu a na souši. Na počátku třicátých

Předseda senátu dr. Ivo Kouřil ji osvobodil. Vidlářová se rozhodla před soudem nevypovídat. Nemohlo se jí ani dokázat, že dopis, protestující proti šikanování Petra Cibulky, vůbec napsala. Zástupkyně brněnské prokuratury se ihned proti osvobození odvolala, takže líčení bude mít ještě dohru.

Za vskutku soudný den lze označit 4. duben, kdy u Městského soudu v Praze pokračoval proces s Janou Petrovou a Otakarem Veverkou a šesti dalšími obžalovanými, kteří byli odsouzeni 22. února. Šlo o odvolání. Petrová, Veverka i další jsou členy Nezávislého mírového sdružení. Senátu předsedal dr. Jan Reiter, přísedícími byli dr. Oldřich Trejbal a dr. Andělová. Senát potvrdil rozsudek soudu pro Prahu 2. Nevyhověl ani prokuratuře, která žádala vyšší tresty, ani odvolání obžalovaných, jejichž obhájci žádali osvobození. Jana Petrová půjde do vězení na devět měsíců, Veverka na dvanáct, oba nepodmíněně, kdežto David Němec, Jan Stern, Stanislav Penca, Petr Placák a Alexander Vondra podřezali podmíněně tresty a peněžité pokuty. Předsedovi soudu poslal čs. helsinský výbor dopis s oznámením, že dostal petici s podpisy 1417 občanů, kteří projevili nesouhlas s původním rozsudkem nad Janou Petrovou, Otakarem Veverkou a dalšími pěti spoluobžalovanými. Dopis výboru podepsal místopředseda Ladislav Lis a členové Martin Palouš a Jan Štern.

Zpráva o procesu s Janou Petrovou a Otakarem Veverkou by nebyla úplná, kdybychom se nezminili o předsedovi senátu, dr. Janu Rojtovi. Původně byl kovosoustružník a normovač ve Škodových závodech v Plzni, ale přeskolil se a vystudoval právnickou školu pracujících. Potom působil jako soudce a vedoucí pracovník ministerstva spravedlnosti. V časopise Život strany o něm před čtyřmi lety k Rojtovy 60. narozeninám napsali, že je dlouholetým funkcionářem strany, předsedou základní organizace KSČ, aktivistou MV KSČ a lektorem Obvodního výboru stany v Praze 2. Kromě toho je obětavým členem Lidových milic. Režim mu udělil vyznamenání „za vynikající práci“ a „zásluhy o výstavbu“. Z čehož všeho jasně vyplývá, o jak nezaujatého soudce jde.

Na protest proti odsouzení Jany Petrové uspořádalo devět občanů v Příbrami ve dnech 3. až 5. dubna hladovku, řetězovou hladovku drželo 25 občanů od 13. března do 15. dubna v Šumperku, Uničově a Vikýřovicích.

V Přerově stál 4. dubna před soudem mluvčí Charty 77 ing. Tomáš Hradílek z Lipníka nad Bečvou, obviněn z pobuřování. Vyšetřování s ním bylo skončeno 8. března. Pobuřování a poškozování zájmů republiky v cizině se dopustil dopisy, které 19. ledna a 1. února zaslal ÚV KSČ, generálnímu tajemníkovi Jakešovi a dalším právníkům a fyzickým osobám. V dopisech prý hrubě napadal socialistické, společenské a státní zřízení Československa. Obviněn byl i z toho, že texty zmíněných

let viděl větší nebezpečí v německém revanšismu než v bolševismu, který britské vládní kruhy považovaly téměř až do začátku války za hlavního nepřítele. Naši čtenáři jsou asi obeznámeni s poválečnou americkou politikou

britská cesta k Mnichovu

zadržení sovětské rozpínavosti (policy of containment), případně s politikou vojenského deterrentu stalinských ambicí. Churchill přišel s návrhem na podobnou politiku proti Německu, když Hitler nastoupil v Berlíně k moci. Měl totiž vlastní síť důvěrných informátorů, kteří mu dodávali zprávy o Hitlerově tajném zbrojení a přípravách na agresi; a kromě toho na rozdíl od jiných politiků věřil, že Hitler myslél vážně, co napsal ve své knize „Mein Kampf“.

Churchillovy chmurné předpovědi, které se pak doslova splnily, nechtěl původně nikdo poslouchat, nakonec měl Churchill potíže i s umístováním svých článků a komentářů, které psal pro britský tisk a které byly překládány do různých jazyků.

Manchester tvrdí, že Churchillovy články vycházely i v Praze česky. Bohužel nemám po ruce žádný pramen, který by to potvrdil.

dopisů byly v doslovném znění vysílány rozhlasovou stanicí Svobodná Evropa.

Na závěr procesního řízení promluvil Tomáš Hradílek. Zabýval se obviněním z nepřátelství vůči republice, které mu žaloba asi na deseti místech přičítala. Hradílek potvrdil, že skutečně s některými současnými zjevy v Československu nesouhlasí, proto je členem politické opoziční iniciativy Hnutí za občanskou svobodu. Ale je to nepřátelství vůči republice? Hradílek citoval z projevu tajemníka Ústředního výboru KSSS, Alexandra Jakovleva z prosince 1987: „Musíme se naučit vážit si oponenta, nepovažovat ho nutně za zlovolného...“ a z projevu člena maďarského politbyra Rezso Nyerse, který považuje opozici za nezbytného partnera v diskusi o všech problémech společnosti. Hradílek: „V naší zemi ovšem mocenské orgány záměrně nadále setravují na pojetí politických svobod, typickém pro zrůdné období stalinismu a neméně zhoubné období stagnace.“ Hradílek se přihlásil k občanům, kteří pochopili prioritu všelidských hodnot a kteří jsou ochotni i za cenu střetu se stávající mocí pro tyto všelidské hodnoty vytvářet prostor. Za součást toho úsilí považuje i své kritické dopisy, za něž je souzen. Je to však nepřátelství? Prosazování odlišného názoru souvisí se svobodou volby, o které Michael Gorbačov loni 7. prosince ve Spojených národech řekl, že je to všeobecný princip, z něhož nemají být výjimky. „Tato objektivní skutečnost předpokládá úctu k názorům a stanoviskům jiných, toleranci a ochotu přijímat něco jiného, nikoli vždy jako špatné nebo nepřátelské.“ Pokud jde o Hradílkův vztah k vedoucí roli KSČ, nejde o napadání, ale o nesouhlas s vedoucí monopolní rolí KSČ apriorně. Vedoucí role KSČ nesmí být jednou provždy daná, ústavně a dokonce trestním právem zakotvená, ale strana musí vedoucí roli neustále obnovovat podle demokratických principů. A pokud se jí to nepovede, musí se jí vzdát. Dialog s celou společností včetně nezávislých iniciativ bude předpokladem vzniku plnokrevné demokracie, v rámci které se tato strana může pokusit znovu získat důvěru většiny občanů. Hradílkův názor není v nepřátelském vztahu se skutečnými zájmy této společnosti, této republiky, ale je v jejím naprostém souladu. Hradílek prohlásil, že se považuje za nevinného a očekává zproštění viny v plném rozsahu obžaloby.

Hradílek byl odsouzen na 13 měsíců odnětí svobody podmíněně na dva roky.

Rovněž 4. dubna 1989 se konalo před Městským soudem v Brně hlavní líčení ve věci Slávka Popelky, který byl obviněn z přečinu, že rozdával letáky s obsahem, ve kterém vyzýval státní a stranické orgány k nápravě chyb a omylů, jichž se až dosud dopustily.

Samosoudkyně JUDr. Eva Jungmannová za tuto činnost odsoudila Slávku Popelku k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v

Dokončení na str. 4

ABY BYLO JASNO

Churchill ve svých článcích z první poloviny třicátých let soustavně tvrdil, že Československo bude jednoho dne pro Hitlera terčem. Počátkem třicátých let britští politici jezdili často do Německa a pak se doma netajili svými

sympatiemi s nacismem, který označovali za šití proti bolševismu. Tyto sympatie měl nejen šéfredaktor londýnského listu „Times“ G. Dawson, ale i historik Arnold Toynbee. Manchester poukazuje i na předního amerického komentátora Waltra Lippmana, který, ač sám žid, vysvětloval Hitlerův antisemitismus jako pouhý taktický hromosvod, na kterém se prý

KŘESOMYSL

vybíjí snaha Němců někoho porazit — a tím nechat ostatní Evropu na pokoji. Churchill sám navštívil Německo pouze r. 1932. V Mnichově mu byla tehdy nabídnuta schůzka s Hitlerem. Churchill však otevřeně před Hitlerovým důvěrníkem kritizoval Hitlerův antisemitismus a Hitler ztratil o schůzku zájem. V pozdějších svých projevech před Mnichovem a po Mnichovu Hitler několikrát s Goebbelsem napadl Churchilla jako válečného štváče a „Lugenlorda“.

Je velmi poučné i zábavné číst Churchillovy projevy v Dolní sněmovně. Jsou velmi výmluvné, vtipné a plné sarkasmu, namířené zejména na předsedy britské vlády: nejdříve to byl Baldwin a pak Chamberlain. Když Hitler nastoupil r. 1933 v Berlíně k moci, Churchill přišel ihned s komentářem, který šel Hitlerovi na tělo:

Když vidím psa, jak se chystá na mne skočit, zastřelím ho, než mne může pokousat!“ Z Berlína dostal samozřejmě hned odpověď: „Deutschenfresser!“ Když Hitler obsadil Porýní, Churchill varoval zejména Francouze, že je stále ještě čas nacismus zastavit. Když pak Hitler provedl rakouský Anschluss, Churchill komentoval: „Čechy se stanou ostrovem v teutonském oceánu, ohroženým ze tří stran.“

V Dolní sněmovně to neměl lehké. Jeho místo bylo v zadních lavicích a v celé sněmovně s ním sympatizovalo jen asi pět poslanců. Ve svých tehdejších projevech Churchill připomínal britské veřejnosti, že Velká Británie 400 let bránila západoevropské země před dobyvateli, jakým byl např. Napoleon. A britské vládní činitele varoval, že Hitlerovy expanzivní plány byly tehdy pro Evropu větším nebezpečím než Stalinův bolševismus.

Ve své marné snaze přesvědčit vládu, aby povolila více peněz na zbrojení, neměl Churchill téměř žádné spojení. Když mu však r. 1933 nějaký sympatický žurnalista položil otázku, zda je načase, aby britský lev ukázal své zuby, Churchill jen zabručel: „Nejdřív musí jít k zubatí.“

R. 1935 se Churchill podílel na předvolební kampani. Jeho kritické ho napadali s poukazem na to, že propaguje „zlověstné doktríny“. Churchill však poukazoval na neblahý osud židovských dětí ve střední Evropě, na stovky německých vědců v koncentračních táborech a na to, že podobný osud čeká i Rakousko a Československo. Berlínská propaganda mu věnovala zvýšenou pozornost a počítala už s tím, že bude členem nové britské vlády. To se však nestalo. Vedení britské konzervativní strany se jeho protiněmecká politika nehodila. Ozvaly se dokonce hlasy, že Churchill zbytečně Hitlera provokuje.

Po Hitlerově akci v Porýní přijel do Londýna francouzský ministr zahraničí Flandin. Jelikož britská vláda nechtěla slyšet jeho názory, obrátil se soukromě na Churchilla, a pak měl tiskovou konferenci. Navrhoval v ní mobilizaci obou mocností. A tvrdil, že když Anglie učiní rozhodný krok a postaví se v čelo Evropy, zabrání válce. Nebude-li však Německo zastaveno, bude to konec Evropy... Francie, tvrdil, nemůže sama garantovat bezpečnost Československa, protože je to geograficky nemožné. I když ve Francii byli tehdy „l'apaiseurs“ podobně jako „appeasers“ v Anglii, britské vládní kruhy často ve svém nadbílání Hitlerovi Francii ignorovaly. Baldwin a pak i Chamberlain s Halifaxem sledovali soustavně politickou linii, že Hitler půjde proti Sovětům a Západ nechá na pokoji.

V roce 1937 byla Churchillova popularita v Anglii na nejnižším stupni. Jeho politický vliv se rovnal nule. A také jeho finanční potíže začaly ohrožovat jeho politickou činnost.

Dokončení na str. 4

Chystal se dokonce prodat svou vilu. Avšak našli se přátelé, kteří mu opatřili půjčku; tu pak splácel pomocí honorářů za články. Téhož roku podal Baldwin demisi a předsedou vlády se stal Neville Chamberlain. Ten měl stejný názor na Churchilla jako jeho předchůdce: je to válečný štváč, nemá dobrý politický úsudek a byznysu vůbec nerozumí. V Dolní sněmovně byl Churchill úplně izolován.

Chamberlain jako nový předseda vlády měl v Berlíně, Praze a Paříži vyslance, kteří byli

ABY BYLO JASNO

pacifisty a s Němci měli sympatie stejně jako většina členů vlády. Chamberlain začal brzy uplatňovat svůj protibolševický plán „Osa Londýn-Berlín-Rím“. V únoru r. 1938 poslal svého berlinského vyslance Hendersona za Hitlerem, aby mu nabídl africké kolonie: ne britské, ale francouzské, belgické a portugalské; ovšem bez konzultací s těmito státy. Hitler však odpověděl, že o kolonie nemá zatím zájem, protože by mu byly zbytečným břemenem. Otázka kolonií prý může počkat čtyři až deset let. Henderson po letech ve své knize připustil, že Hitler tehdy neměl zájem ani o kolonie ani o nějaké britsko-německé dorozumění. Jeho bezprostředním cílem tehdy bylo „německé dominium ve střední a východní Evropě“. A týž Mr. Henderson za mnichovské krize posílal do Londýna své názory, že Češi jsou tvrdohlaví (pigheaded) rasa a že nejtvrdohlavější z nich je Beneš.

Mezitím v Berlíně Hitler a spol. stále ještě věřili, že Churchill má nebo může mít vliv v britských vládních kruzích. Někdy v květnu r. 1937 pozval tehdejší vyslanec Ribbentrop Churchilla k pohovoru na německé vyslanectví prý o nějakém Churchillově článku. O článku se však vůbec nemluvalo. Ribbentrop přistoupil k velké mapě Evropy a mluvil hned k věci: Hitler nabízí Londýnu záruku nedotknutelnosti britského imperia a za to chce volnou ruku ve východní Evropě. Potřebuje prý nový „Lebensraum“. Na Churchillovu otázku, kolik toho „Lebensraumu“ potřebuje, Ribbentrop ukázal na mapě celé Polsko, Ukrajinu a Bílou Rus — což by zvětšilo Německou říši na pětinásobek. Po krátké pauze Churchill řekl: „Britské imperium má ke své ochraně loďstvo a Němce k tomu nepotřebuje. Britové nemají se Sověty nejlepší vztahy a komunismus nenávidí stejně jako Hitler — avšak britská nenávisť nejde tak daleko jako Hitlerova... Britská vláda nemíni tolerovat ovládnutí střední a východní Evropy...“ Ribbentrop pak přerušil diskusi prohlášením: „V tomto případě je válka nevyhnutelná. Hitler je už rozhodnut. Nic jej nezastaví...“ Churchill suše dodal: „Nepodceňujete Anglii a neposuzujte ji podle současné vlády!“

Churchill napsal o tom podrobnou zprávu pro britské ministerstvo zahraničí. Manchester dále píše, že v květnu r. 1938 první tajemník britského vyslanectví v Berlíně I. Kirkpatrick měl schůzku s knížetem Bismarckem, který sympatizoval s nacisty. Řekl mu, že jestliže německá vláda důvěrně sdělí britské vládě, o jaké řešení sudetoněmecké otázky usiluje, britská vláda vykoná nátlak na čs. vládu, takže Praha bude nucena na německé přání přistoupit.

K tomu Manchester poznamenává, že většina britských diplomatů a zahraničně-politických činitelů byla tehdy přesvědčena, že se Velká Británie má rozejít s levicovou Francií a vytvořit společnou frontu s Německem proti Sovětskému svazu. Je ironií osudu, že Churchill, jeden z prvních britských anti-bolševiků, byl proti takové politice. Nemohl však podniknout nic víc, než psát a řečnit proti nacistům. A do Prahy prý tehdy poslal svého přítele Billa Deakina, aby tam zjistil, zda čs. vláda souhlasí s jeho plánem na „Grand Alliance“ proti Hitlerovi. Deakin mu přivezl kladnou odpověď.

Pak přišel Mnichov. A Churchill obrazně řečnil o Hitlerových postupných požadavcích v Berchtesgaden, v Godesbergu a Mnichově jako o lupiči, který s revolverem v ruce žádá od své oběti nejdříve jednu libru — když ji dostane, chce dvě a nakonec tři. Před debatou v Dolní sněmovně navštívil Churchilla v jeho vile redaktor BBC, jak o tom píše Č. Ješina v článku „Bít se či nebit“. Na Benešovu žádost o radu a pomoc nebyl Churchill schopen odpovědět a asi neodpověděl, protože vývoj se tehdy značně zrychlil. Churchill však tehdy poznamenal: „Panu Benešovi („Herr Beans“) mohu nabídnout jen jedno: svého syna Randolpha, který už prochází výcvikem, aby se stal armádním důstojníkem!“

V debatě v Dolní sněmovně v prvních dnech října 1938 Duff Cooper prohlásil, že místo sladkých řečí měl Chamberlain poslat Hitlerovi poštou „pěst“. Československu podle

něho vzali muži Mnichova jeho obranné linie a zároveň mu obranu garantovali: „Stejně jako bychom zasadili člověku smrtelnou ránu a současně mu zaručili další život!“ To už se za Churchilla postavilo více poslanců: Sinclair, Bracken, Amery, Macmillan, Eden a další. Churchill měl dramatický projev: „Je po všem. Umlčené, truchlící a opuštěné Československo ustupuje do temna. Utrpělo ránu v každém ohledu tím, že se sdružilo se západními demokraciemi...“

Avšak Lord Maugham tvrdil, že Churchill je agitátor, který by měl být zastřelen nebo pověšen. Dawson napsal v listě „Times“, že biblická Jeremiášova prorocství jsou v porovnání s Churchillovými optimistější.

Po Mnichově šla morálka v Anglii a ve Francii dolů. Dva měsíce po Mnichově dosáhl Churchill věku 65 let (Masaryk odešel v 65 letech do zahraničí) a jeho kritikové začali uštěpačně naznačovat, že se jeho vysoký věk začíná už projevovat. Vedení konzervativní strany se snažilo ho zbavit poslaneckého mandátu. Avšak přišel mu nečekaně na pomoc sám Hitler, když jej za jeho komentáře k Mnichovu označil za válečného štváče. A přesto, že Chamberlain si v dopise své sestře stěžoval, že Churchill vede proti němu kampaň s pomocí Jana Masaryka, britská veřejnost nepřipustila, aby Churchill z Dolní sněmovny odešel. Pak přišla okupace českých zemí; o ní se Churchill dověděl už 14. března 1938 a hned vydal prohlášení. Brzy poté se začaly v Londýně šířit pověsti o tom, že Němci žádají „Bank of England“, aby jim vydala zlato, které tam čs. vláda před Mnichovem uložila. Část tohoto zlata v hodnotě 6 milionů liber byla pod kontrolou Banky pro mezinárodní vyrovnání, která prý je chtěla převést na Říšskou banku. 26. května 1939 došlo v Dolní sněmovně k ostré debatě. Na dotaz poslanců, zda je vláda ochotna vydat čs. zlato Němcům, min. financí Simpson odpověděl, že si není jist tím, zda má právo do věci zasahovat. Poslanec Bracken na to poznamenal, že appeasement Němců za peníze nešťastných Čechů je nejšpinavější forma appeasementu. Churchill řekl, že vydá-li Anglie čs. zlato Němcům, dostane je zpět v jiné formě (bomby) rychleji, než se naděje. Když Chamberlain připustil, že o zlatu nic neví, Churchill jej žádal, aby převod zlata okamžitě zastavil. K tomu Chamberlain uštěpačně poznamenal, že je to další ukázka Churchillova špatného úsudku a neznalosti principů mezinárodních hospodářských vztahů. Vláda v Praze se prý změnila legálně, protože její zástupce (Hácha) podepsal Hitlerovi příslušné dokumenty. A Hácha prý má naprosté právo na zlato, které v Anglii uložil jeho předchůdce Beneš!?

Manchester k tomu poznamenává, že prý dodnes není jasné, zda Němci toto zlato dostali. Jeden britský pramen tvrdí, že nedostali. Dr. Ladislav Feierabend ve svých pamětech „Ve vládě v exilu I.“ z r. 1965 (prof. Manchester si jako v jiných podobných případech nedal práci naše prameny konzultovat) k tomu píše:

„Financovali jsme si tedy odboj z vlastních prostředků. Úvěr (10. prosince 1940 ve výši 7,5 mil. liber) jsme dostali na základě zlata uloženého Československem u „Bank of England“. Svůli jsme, aby Angličané užili toho zlata k nákupu zbraní ve Spojených státech a nám vyplatili jeho protihodnotu v librách.“

Od března až do druhé poloviny srpna 1939 se Chamberlainova vláda váhavě rozhodovala, zda by měla jednat se Stalinem proti Hitlerovi nebo s Hitlerem proti Stalinovi. To však je jiná kapitola, o které právě vyšla nová dokumentace, která svědčí o tom, že si Stalin ve svém cynickém nadbíhání Hitlerovi v ničem nezadal s Chamberlainovou naivností a zaslepeností. O tom však někdy jindy.

3. září 1939 Velká Británie vyhlásila konečně Německu válku. Churchill byl pozván do vlády a stal se ministrem námořnictva. A v květnu r. 1940, kdy německá armáda prováděla svůj „Blitzkrieg“ přes Holandsko a Belii, král jmenoval Churchilla předsedou vlády. Jak král, tak Chamberlain by byli dali přednost Lordu Halifaxovi, jednomy z předních „Mnichovců“, avšak ten nabídku odmítl.

V říjnu r. 1938 otiskl americký časopis „Commentary“ Churchillův článek „Co může Anglie dělat s Hitlerem?“. Cituji závěrečné věty: „Jestliže smrtelná katastrofa postihne britský národ a britské imperium, historikové za nějakých tisíc let se budou stále ještě pozastavovat nad mystériem našich záležitostí. Nikdy nepochopí, jak bylo možné, že vítězný národ, který měl vše v ruce, dovolil, aby tak hluboko poklesl a zahodil vše, co získal za nesmírných obětí a absolutním vítězstvím, bylo odváto větrem!“

K tomu Churchill dodal, že vše není ztraceno a že civilizace stále ještě může být zachráněna.

Jiří Mencl: Mlčet už nelze

Pařížský deník Le Monde přinesl 5. dubna rozhovor s Jiřím Menzelem, filmovým režisérem, který v roce 1967 získal za film *Ostře sledované vlaky* Oskara a v roce 1987 byl navržen na Oskara za film *Vesničko má středisková*. „Byl bych dal přednost tomu, aby tento rozhovor otiskly československé noviny, ale ty — jak se zdá — nemají o to zájem,“ řekl Menzel úvodem a pokračoval: „...protože se už nedá mlčet k tomu, co se v Československu v poslední době děje. Pokaždé když jsem v cizině se mě lidé ptají na můj názor, pochopitelně hlavně na politiku. Vždycky jsem podobné hovory odmítal — špinavé prádlo se má prát doma, jak se říká, — ale dnes už nemohu mlčet.“

Režisér Jiří Menzel doma na obtíže nenarážel, nepatřil k opozici. Jistě ne všechno, co chtěl natáčet, se režimu hodilo, jistě mu některé filmové plány režim zhatil, ale vcelku mohl pracovat, natáčet doma v cizině a s výjezdní doložkou neměl problémy, ani když chtěl navštívit Spojené státy.

Svůj poslední film v zahraničí natáčel v lednu ve Švédsku. Tam v televizi viděl záběry z pražských manifestací na Václavském náměstí, viděl brutální zásahy policie proti manifestantům. „To byl pro mne šok. Vrátil jsem se do Prahy a šel na návštěvu k přátelům. Ptal jsem se jich, co to znamená a co bude dál. Rovněž tak se ptali oni mne. U nich jsem viděl ten papír a okamžitě podepsal.“ (Ten papír byla listina Iniciativy kulturních pracovníků, kteří se domáhají okamžitého propuštění Václava Havla z vězení.) „Podpisů přibývalo.

Byl jsem překvapen, že se za Havlovo propuštění postavilo tolik lidí,“ řekl Menzel. „Víte, po dvaceti letech nemá v tomto systému už nikdo odvahu nahlas říci, co si myslí. Ale ledem, to byl šok pro celý svět. A hanba pro Československo. Větší než v roce 1968, protože tehdy to nebyla naše vláda, která zasáhla proti vlastnímu lidu, ale Sověti.“ Jiří Menzel se s Václavem Havlem zná. „Nemohu přihlížet, když někdo, kdo je čestnější než já, sedí ve vězení. Havel nejedná proti státu. Je pokrokovější a užitečnější republike než ti, kteří jsou sice proti režimu, ale přijímají jej a využívají. Havel se nebojí říci svůj vlastní názor a nést za to následky. Nebudu se dělat lepším než jsem, já jsem tolik odvahy jako on neměl. Jsem vlastně oportunista, protože jsem mlčel. Prostě nemám rád konflikty.“

Pokud se týče vývoje v Polsku, Maďarsku a v Sovětském svazu, Menzel považuje tamější události za dobrý příklad pro Československo. „Je to vlastně to, co se u nás dalo v osmašedesátém. Bohužel, v Československu to přišlo příliš brzy. Naše vedení je vývojem v Sovětském svazu znepokojeno a reakce vlády na lednové události jen dokazuje její slabost.“

Kdy se režim změní?

„To nikdo nemůže vědět. Ale musíme myslet na mladou generaci, která nemá naše zkušenosti a nemůže se vyjádřit. To, co se teď děje v Československu, to je středověk.“

Ale i přes protesty z celého světa a přes protesty čs. občanů zůstává Havel ve vězení.

„To je pravda,“ přiznává Menzel. „Nic s nimi nepohne. Ale mlčet už nelze.“

Procesy, procesy a zase procesy Dokončení

trvání 4 měsíců se zařazením do I. nápravně výchovné skupiny a k propadnutí majetku, zabaveného při domovní prohlídce. Zástupkyně městského prokurátora žádala navíc uložení peněžitého trestu, což samosoudkyně odmítla s odůvodněním, že Slávek Popelka se touto činností neobohatil. V závěrečné řeči Popelka řekl: „Před soudem bych neměl stát já, ale měli by stát naopak ti, o kterých se zmiňuji ve svém letáku, tzn. naši straniční a státní představitelé, kteří jsou pozůstatky brežněvovské éry a kteří jsou hlavními viníky, kteří způsobili tento ekonomický, morální a další úpadek naší společnosti.“ Soudního líčení se zúčastnilo asi 10-15 přátel a známých Slávka Popelky. V závěru soudního jednání se obviněný Slávek Popelka i jeho obhájce JUDr. Jiří Machourek proti rozhodnutí soudu odvolali, prokurátor se nevyjádřil. Za procesu si Hana Holznarová činila písemné poznámky, což jí samosoudkyně JUDr. Eva Jungmannová zakázala a zápisník jí zabavila a po skončení soudního přelíčení vrátila s poznámkou, že písemné poznámky si smějí v soudní síni přítomní činit pouze se svolením soudu.

U Obvodního soudu pro Prahu 2 byly 10. dubna souzeny herečka Vlasta Chramostová a socioložka dr. Libuše Šilhánová. Obvodní prokurátor František Antoň je žaloval, že sepsáním protestního dopisu stranicí a státním orgánům se dopustily — mimo jiné — i veřejného schvalování trestného činu. Samosoudce dr. Tomáš Vrchlabský je odsoudil za útok na státní orgán a orgán společenské organizace na tři měsíce odnětí svobody s odkladem na jeden rok. Za schvalování trestného činu nebyly souzeny, protože se jim to v průkazném řízení neprokázalo. Obě odsouzené se ihned proti rozsudku odvolaly, prokurátor František Antoň se zatím k rozsudku nevyjádřil. Vlasta Chramostová i Libuše Šilhánová pronesly závěrečné řeči, jež byly v soudní síni odměněny potleskem, který soudce nepřerušil. V soudní síni bylo 22 lidí, mezi nimi manželé obou obžalovaných, Stanislav

Milota a Věněk Šilhán, za Mezinárodní helvetskou federaci byl přítomen profesor Finke z univerzity v Passau, někteří příbuzní obžalovaných, zástupce občanských nezávislých iniciativ a za oficiální Výbor československé veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci dr. Topinka. V soudní budově bylo ke stovece lidí, mezi nimi i diplomaté z amerického a britského velvyslanectví. Státní bezpečnost byla zastoupena jak v soudní síni, tak i v soudní budově, ale proti nikomu nezahovala.

Zajímavost: Soud s dr. Libuší Šilhánovou se konal právě v den jejích 60. narozenin.

Vlasta Chramostová v závěrečné obhajovací řeči prohlásila, že se necítí vinna, protože je souzena za své přesvědčení, za odlišný politický názor. „A tento soud je jedinou odpovědí a platformou, která je mi za 20 let poskytnuta. Jediný nabídnutý dialog, ke kterému jsem přizvána. (...) Na závěr chci za sebe vyslovit naději, že tento proces je poslední, který je veden proti českým herečkám. Jsem totiž za padesát let naší novodobé historie už třetí členka Vinohradského divadla, která stojí před soudem. Pravda, osoby nesrovnatelné, ale přece. Anna Letenská byla popravena za schvalování atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha. Jiřina Štěpničková prožila padesátá léta ve vězení, protože se pokusila v praxi uplatnit článek 12. Všeobecné deklarace lidských práv, který říká, že „každý může svobodně opustit kteroukoliv zemi, i svou vlastní“. Nu a já, třetí v té neblahé řadě, jsem už byla na dvacet let zbavena svého povolání. Ale protože jsem se přes zákaz stačila zabývat divadlem, vybavují se mi v této chvíli a na tomto místě texty mých rolí. A tak se bráním s Marií Stuartovou: „Milorde Bérly, ten zákon jste si na mě vymyslel, abyste mne jím soudil.“ A vím jako Jana z Arcu, že „se budu odvažovat zas a zas, dokud nezemřu.“ A končím s jistotou u Antigony, že „můj čin by jistě schválili všichni, kdyby jim hrdlo nesvíral strach“.

POJIŠTĚNÍ NÁVŠTĚV Z ČSSR

či jiné země. Jistě Vám přijde vhod možnost uzavřít výhodné pojištění na nemoc, úraz a úmrtí, event. převoz nemocného či zemělého na náklady pojišťovny (i nad stáří 85 let). Pojištění od 0.22 šv.Fr na osobu a den!!

Informujte se u

AGENTUR PAZDERA

CH 01-932 32 22 • D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

Provoz 24 hodin denně, dtto neděle a svátky

Pozemková reforma — pomník republiky

Před sedmdesáti lety, dne 16. dubna 1919, v mladém československém státě, který měl za sebou necelých šest měsíců existence, se zrodila pozemková reforma. Byl to počín, který značnou měrou přispěl ke stabilitě nejen Československa, nýbrž i střední Evropy. Re-

JOŽKA PEJSKAR

voluční Národní shromáždění spěchalo, aby upokojilo všeobecné volání venkovského obyvatelstva po parcelaci velkostatků. Proto byl zákon z 16. dubna 1919 jen jakýmsi prozatímním nástupem. Teprve o devět měsíců později, 30. ledna 1920, vstoupil plně v platnost. Nutno zdůraznit, že volání po pozemkové reformě bylo tak všeobecné a naléhavé, že další odklad byl nemyslitelný.

Dva hlavní důvody přiměly parlament ke spěchu. Především nebláhé zkušenosti z první světové války, kdy i na vesnicích býval mezi domkáři a malozemědělci nedostatek potravin, takže byl hlad po půdě, kterou vlastnila šlechta. A za druhé si velká většina národa přála, aby se bezodkladně rozparcelovaly velkostatky, které po pobělohorské porážce zabavila českým vlastníkům cizí šlechta.

Zákon o pozemkové reformě měl název Přídělový zákon. Zákon sám nedával nikomu právo na nabytí půdy a ani neoznačoval osoby, jimž by se měla půda přidělit. Stanovil, že Pozemkový úřad, který se stal důležitým nástrojem národní pozemkové politiky, je jediný oprávněn přidělovat půdu do vlastnictví nebo pachtu jednotlivcům či sdružením různého druhu. Vedle četných jiných práv bylo dáno Pozemkovému úřadu zmocnění rozhodovat, zda přidělí půdu jednotlivci nebo družstvu. Zákon totiž zužoval družstevní možnosti a zabráňoval, aby se mohly vytvořit velké zemědělské podniky. Cílem pozemkové reformy bylo podělit půdou největší počet drobných zájemců.

Na prvním místě byly rozparcelovány velkostatky, které patřily šlechtě. Zákon stanovil, že statky Habsburků a těch šlechticů, kteří se v I. světové válce postavili proti českému a slovenskému národu, se vyvlastňují bez náhrady, kdežto za půdu ostatních vlastníků velkostatků se mělo zaplatit. Dlouho se vlekl spor o výši náhrady. Tehdejší občanské strany navrhovaly, aby platila cena, kterou měla půda při volném prodeji. Socialisté však dosáhli toho, že byla stanovena průměrná cena půdy z let 1913-1915, což znamenalo cenu mnohem nižší, poněvadž hodnota koruny se od té doby podstatně snížila.

První republika považovala za své právo vyrovnat se se šlechtickým majetkem v českých zemích pokud možno přímě, a nechtěla jim za moc, která spočívala ve velkém vlastnictví půdy, dát stejně velkou moc, spočívající ve vlastnictví peněz. Ale ani tato náhrada neměla být vyplacena najednou. Stát jim mohl zůstat dlužen. Náhrada měla být zapsána do zvláštních náhradových knih a majitelé z ní měli dostávat ročně půl procenta úmoru a tři procenta úroku.

Při podpisování zákona projevil prezident Masaryk pochybnosti, zda tříprocentní zárukování pohledávek, které budou mít majitelé půdy vůči státu, je dostatečné. Skutečně byl potom úrok zvýšen na čtyři procenta. Prezident Masaryk při provádění pozemkové reformy úzkostlivě dbal na to, aby československý stát neměl mezinárodní nepřijemnosti.

Při formování Přídělového zákona se počítalo s tím, že provádění pozemkové reformy potrvá několik let. Bylo však politicky neúnosné odkládat na tak dlouho ukojení hladu po půdě. Přídělový zákon poskytoval však Pozemkovému úřadu možnost uložit majitelům velkostatků, aby tam, kde se objeví zvláště naléhavá potřeba, přenechali okamžitě přiměřenou výměru půdy zájemcům, kteří ji měli nejvíce zapotřebí. Dne 12. února 1920 vydal československý parlament další zákon o zabráněním pozemkovému majetku a o měsíc později — 11. března 1920 — odhlasovalo Revoluční národní shromáždění zákon o úvěrové pomoci nabyvatelům půdy.

Pozemková reforma se stala velkým dobrodiním pro drobný venkovský lid. Byly zabráný přes čtyři milióny hektarů, z toho necelá třetina orné půdy, přes dvě třetiny lesů, rybníků a stavebních pozemků. Parcelace se týkala 1935 velkostatků a latifundií. Aby se nezneškodnily hospodářské objekty, umělecky a historicky cenné obytné budovy, vytvořil Pozemkový úřad „zbytkové statky“, které se přednostně prodávaly za výhodných podmínek dosavadním správcům, nájemcům, družstvům a teprve pak soukromým zájemcům.

Celkem bylo prodáno téměř šest tisíc parcel

malorolníkům a domkářům s průměrnou výměrou asi půldruhého hektaru. Přiděly pro zemědělské obdělání půdy byly však větší, kdežto stavební parcely zase menší. Přibližně dvě třetiny zabrané půdy se dostaly do rukou malých zemědělců. Zákon též stanovil, že majitel velkostatku musel odprodat pozemek dlouholetému zájemci, který ho měl v nájmu aspoň od roku 1901.

Při projednávání vlastnictví lesních porostů pozemkový zákon doporučil, aby byla zachována pokud možno jejich co největší rozloha. Značná část zabraných lesů byla proto postátněna, takže 367 tisíc hektarů přešlo do správy ministerstva obrany ke zřizování střílnic. Část lesů si zakoupily země, okresy a obce. Skoro polovinu zabraných lesů vrátil Pozemkový úřad původním majitelům, především proto, aby bylo zajištěno nákladné udržování hradů a zámků, kterých bylo jen v Čechách přes čtyři sta.

Únos maďarského letadla z Prahy

Ve středu 29. března ve 14 hodin přinesl československý rozhlas zprávu následujícího znění:

„Dnes v odpoledních hodinách na Ruzyňském letišti v Praze vnikli dva ozbrojení teroristé násilím a s použitím rukojmí na palubu letadla TU 154 maďarské společnosti MALÉV, které bylo přistaveno k odletu na pravidelné lince Budapešť-Praha-Amsterdam. Po vyčerpání všech možností formou vyjednávání s teroristy bylo dosaženo propuštění všech žen a dětí z paluby letadla. S ohledem na akutní ohrožení životů zbývajících deseti cestujících a členů posádky, letadlo krátce po půl dvanácté odstartovalo a za hodinu přistálo na letišti ve Frankfurtu nad Mohanem. Kompetentní československé orgány podnikají kroky k vydání teroristů.“

Ve stejnou dobu probíhalo na frankfurtském letišti obtížné jednání, neboť únosci kromě mateřštiny neovládali žádnou jinou řeč. Protože šlo o letadlo maďarské, byl přivolán tlumočník z maďarštiny. Nedohovořil se. Teprve pozdě odpoledne vyšlo najevo, že teroristé hovoří — slovensky. Potom už nebylo problémem vyhovět požadavkům vzdušných pirátů, kteří trvali na tom, že se vzdají pouze příslušníkům americké armády, jimž chtějí předat údajně důležitý dopis. To už se také vědělo, že původně chtěli únosci přinutit posádku k letu kamkoli do Spojených států. Když jim bylo vysvětleno, že letadlo tohoto typu není schopno takového doletu, požadovali přistání v Barceloně. Tamní letiště však odmítlo. Zbýl tedy Frankfurt. Rovněž bylo známo, že jsou ozbrojeni — v té době se hovořilo o ručním granátu a pušce. Odborníci nevyklučovali možnost, že jde jen o atrapy. Pozoruhodný byl v těchto chvílích postup československých úřadů, které zřejmě už znaly tožnost obou únosců a „pozapomněly“ informovat frankfurtské orgány o tom, že na Ruzyňském letišti byl vypálen z už obsazeného letadla varovný výstřel. V prvních fázích „spolupráce“ chyběla rovněž informace o tom, že na palubě letadla se nachází Lajos Taba, maďarský konzul v Praze, který se dobrovolně nabídl jako rukojmí, výměnou za propuštění žen a dětí. Dlužno poznamenat, že tato „opomenutí“ byla později napravena.

A tak se místo několika set velkostatkářů a latifundistů stalo soukromými majiteli půdy přes půl miliónu drobných zemědělců. Podle výroku prezidenta Masaryka, prokázala pozemková reforma střední Evropě velkou konsolidační službu.

Vskutku tomu tak bylo. Není bez zajímavosti, že když v pozdějších letech byly v Moskvě českým komunistům vytýkány nedostatečné výsledky jejich revoluční práce, odvolávali se ti na pozemkovou reformu jako na jednu z hlavních příčin svého tehdejšího nezdaru, neboť tyto změny odstranily velké sociální rozdíly, jaké tehdy byly v Rusku, a tím byli připraveni o možnost rozvinout svou agitaci.

„Pozemková reforma“, napsal Ferdinand Peroutka v knize „Budování státu“, „oddálila Československo východním poměrům a byla jednou z těch, jež stát přiblížily a připodobnily Západu“.

V té době se případ únosu maďarského letadla z Prahy do Frankfurtu nad Mohanem chýlil k nedramatickému konci. Teroristé vystoupili z letadla, vzdali se americké vojenské policii, a ta je bez prodlení odevzdala policii západoněmecké. O osudu „údajně důležitého dopisu“ se doposud neví nic bližšího. Ze vzdušných pirátů se vyklubali dva mladiství — Štefan Mačičko, nar. 10. 12. 1972 a Dušan Styk, nar. 13. 2. 1973 — oba bytem v okrese Banská Bystrica. Podle československých údajů byli ozbrojeni kulovnicí značky Mauser a brokovnicí zn. Hammerles s náboji. Obě zbraně prý Štefan Mačičko odcizil svému otci. Jedné této zbraně bylo použito k varovnému výstřelu z letadla na Ruzyňském letišti.

Další údaje jsou značně rozporné. Očiti svědkové v Praze a čs. bezpečnostní orgány představují pachatele únosu jako teroristy, bez ohledu na jejich věk šestnáct a sedmáct let. Československé úřady žádají pochopitelně jejich vydání.

Účastníci nedobrovolného letu a členové posádky hovoří o dvou naivních mladících — téměř ještě dětech — kteří se z touhy po dobrodružství dopustili činu, jimž negativně ovlivnili celý svůj další život. Jejich chování v průběhu únosu bylo sice — vzhledem k použití zbraní — nebezpečné, většina zbylých cestujících však ani nevěděla, o čem jde. Podrobné informace zatím nejsou k dispozici, neboť frankfurtská prokuratura rozhodla, že pachatelé budou souzeni v Západním Německu soudem pro mladistvé (nebudou tedy vydáni) a právě proto, že jde o mladistvé, až do vynesení rozsudku (horní sazba je deset let) žádné další informace nebudou. Proslychá se však, že průběh a způsob únosu dává pachatelům naději na trest značně pod horní hranici — pochopitelně s výkonem ve věznici pro mladistvé.

Záslouhou velké osobní statečnosti maďarského konzula v Praze, Lajose Taba, který ve chvíli, kdy dobrovolně vstupoval do letadla, musel počítat s nejhorším. Štěstím bylo i to, že náhodně vybraný letoun patřil maďarské společnosti MALÉV. Tato skutečnost zřejmě zabránila čs. bezpečnostním orgánům v tvrdém zásahu, který by pravděpodobně ohrozil životy cestujících a posádky.

Světový ohlas Havlova případu

Dokončení

dodržování helsinských dohod a Svaz švédských spisovatelů. Memorandum konstatuje, že Československo porušuje závazky helsinské dohody, což dokazuje i případ nejznámější oběti perzekucí, Václav Havel. Rozsudek nad ním porušuje právě tak čs. ústavu jako Všeobecnou deklaraci lidských práv a Konvenci o občanských a politických právech.

Den před procesem byla odevzdána na čs. velvyslanectví petice za Václava Havla, podepsaná prominentními francouzskými intelektuály, představiteli univerzit, reprezentanty politického a uměleckého světa, funkcionáři organizací jako je Liga pro lidská práva, Syndikát francouzských advokátů atd. Před divadlem Chaillot se konala 21. března manifestace, jejíž účastníci žádali, aby Československo přestalo pronásledovat lidi, vězněné pro jejich názory.

Na prvním valném shromáždění Svazu Svobodných demokratů v Budapešti 19. března byl jednomyslně přijat návrh, aby byl poslán telegram, jímž se maďarští demokraté připojili k výzvě čs. helsinského výboru ve věci Václava Havla a v němž projevíli znepokojení nad odsouzením Marvanové, Dvořáka a Vidlářové.

K výzvě čs. helsinského výboru, aby se den 21. března pokládal za den solidarity s Václavem Havlem a ostatními, neprávem vězněnými čs. občany, s epripojila mezinárodní společnost pro lidská práva ve Vídni celodenní protestní akcí v centru města. Rozdávaly se letáky o jednotlivých politických vězňích, sbíraly podpisy na petici, která je určena předsedovi Federální vlády Adamcovi, jemuž bude zaslána prostřednictvím čs. velvyslanectví ve Vídni.

Stručně: Charles Redman, mluvčí amerického ministerstva zahraničí, ohlásil, že snížení trestu V. Havlovi nic nemění na skutečnosti, že je Havlovo věznění porušením čs. mezinárodních závazků v oblasti lidských práv. — Britský časopis Index of Censorship na apel pro Havla vybral skoro tři tisíce liber na nákup počítače a příslušného zařízení, jež mu policie zkonfiskovala. — Svaz německých spisovatelů poslal do Prahy tři kytice: jednu pro Jana Palacha, druhou Havlovi a třetí rodině Václava Havla. — Polsko-československá solidarita se dopisem z 10. dubna připojila k návrhu, aby byla Václavu Havlovi udělena Nobelova cena míru. — Sovětské spisovatele, sdružení v nově založeném Pen-Centru, jako první čin - oznámil předseda Danil Granin - budou protestovat proti uvěznění Václava Havla. — Švýcarský Pen-Klub, jehož je Havel řádným členem, uspořádal spolu s dalšími organizacemi 16. dubna v curyšském Schauspielhausu matiné solidarity s Václavem Havlem. — Výbor na podporu návrhu na udělení Nobelovy ceny míru Havlovi uzavřel 31. března činnost - shromážděných 2 626 podpisů na podporu Havlovy nominace postoupil Nobelovu institutu v Oslo.

V Praze se 5. dubna ustavil Výbor na podporu žádosti Václava Havla, aby mu po uplynutí poloviny trestu byl zbytek prominut. Havel má v úmyslu - podle zpráv z Prahy - 16. května o podmínečné prominutí zbytku trestu požádat. Výbor, složený z herců, publicistů, filmových pracovníků, vyzval další organizace, aby se k jeho žádosti připojily. — Mezinárodní kampaň za Havlovo propuštění hodlá organizovat francouzský filozof B.-H. Lévy, který byl v prvním dubnovém týdnu v Praze. Natáčel tam pořad pro francouzskou televizi.

Maďarští demokraté na podporu V. Havla

V neděli 16. dubna na valném shromáždění Svazu svobodných demokratů v Budapešti se hovořilo také o osudu českých a slovenských opozičních intelektuálů. Plénium přijalo s velkým potleskem a rozhodným souhlasem rezoluci: „My, účastníci valného shromáždění Svazu svobodných demokratů, máme pocit, že jsme nuceni znovu vyjádřit své obavy ve věci mimořádně špatné a stále se zhoršující situace v oblasti lidských práv v Československu. Využíváme této příležitosti a společně se připojujeme k výzvě našich pražských přátel, mezi nimiž jsou známí herci a dramatici, k výzvě, ve které důrazně podporují Havlovu žádost o podmíněné propuštění na svobodu. Co nejrozhodněji podporujeme a považujeme za středoevropskou společnou záležitost návrh našich polských a československých přátel, návrh polsko-československé solidarity, aby Václav Havel dostal Nobelovu cenu míru.“

Blahoslavená Anežka Česká

Ve Vatikánu bylo rozhodnuto, že kanonizace blahoslavené Anežky České se bude konat letos 12. listopadu.

Čechoslováci v USA

Trápi Vás niektorá z následujících otázok?

- na mortgage by sme mali, ale ako našetríme z našich platov na downpayment?
- Len nedávno vyrastol Váš syn či dcéra z plienok a už sniva o vysokej škole?
- starí rodičia sú nám najbližší, ale čo keď ich počas návštevy stihne nejaká choroba alebo prihodí sa úraz?
- z čoho vlastne budeme žiť, keď budeme v dôchodku?
- kde investovať peniaze, ktoré som si našetril na penziu, tak aby som mal zaručený príjem až do smrti?

Ten správny čas na zamyslenie je tu. Kedy a ako podobné problémy predvídať, vyhnúť sa či riešiť — to Vám bezplatne poradím.

Šetriace plány — výhodnejšie ako klasická IRA, 401 K — a s veľkou výhodou — so životným poistením, dôchodkové plány, úrazové a nemocenské poistenie nie len pre Vašu rodinu, ale aj pre návštevníkov z domova — to všetko Vám vysvetlím v rodnej reči. Neváhajte a zavolajte. Už sa teším do počutia.

Vladimír Sýkora
40 William Street
Wellesley, MA 02181
Tel.: 617-237-4900
617-647-0135
(24 hodín - nechajte odkaz)

LIDÉ A OSUDY

S. T. BLACK-ová, podle zprávy tisku příští velvyslanec Spojených států v Praze, vměstnala do svých šedesáti let života dvě kariéry: hereckou a diplomatickou. Herecká ji v třicátých letech proslavila jako dětskou filmovou hvězdu Shirley Temple. Filmu zanechala v devatenácti letech, žila v soukromí a věnovala se práci v republikánské straně. Za tuto politickou příslušnost Shirley Temple trpěla, a stalo se to takto: jako hollywoodská hvězda byla pozvána jednou v létě i s maminkou do Bílého domu, kde paní Eleanor Rooseveltová, prezidentova manželka, pro ně opékala na zahradě steaky. Shirely, tehdy ani ne desetiletá, měla s sebou prak a když viděla nad rožněm sehnuto první dámu Ameriky, neodolala, zvedla kamínek, namířila — a strefila se. Vřak víte, kam. Paní Eleanor jen vyjekla, popadla se za sukni, ale když se dál nic nedělo, pokračovala v opékání. Ale mamince Shirley neuniklo nic, mlčky pohybem ruky zabavila prak a zasykla „počkej až doma“. Doma dostala Shirley takový výprask, že zanevřela na demokratickou stranu paní Rooseveltové a zahřela láskou k republikánům. Ti na ni nezapomněli a když se stal prezidentem R. Nixon, jmenoval ji členkou americké delegace u Spojených národů, za prezidenta Forda byla velvyslancem v Ghaně, potom byla šéfem protokolu ministerstva zahraničí. Za prezidenta Reagana, filmového herce z Hollywoodu, zůstala zapomenuta, ale nyní ji prezident Bush posílá do Prahy. Mrs. Blacková žije v Kalifornii a napsala nedávno životopisnou knihu Child Star, Dítě hvězda.

IVANA CHRISTOVÁ Z PREŠOVA byla zvolena 8. dubna ve Vítkovicích za československou královnu krásy. Je jí 18 let, měří 172 cm a váží 57 kilo, z pěto finalistek byla jediná tmavovláská. Povoláním je konstruktérkou ve Stavoprojektu v Prešově. Moc se těší na cestu do Japonska, na světový festival mládeže. Pro úplnost ještě její míry: 91 — 62 — 92. Porotě, která rozhodla o jejím vítězství, předsedal slovenský básník Boris Filan a porotní řízení sledoval vyprodaný Palác kultury a sportu a vysílala televize.

CONDOLEZZA RICEOVÁ, 34letá profesorka Standfordské univerzity, byla jmenována vedoucí oddělení pro sovětské a východoevropské záležitosti Národní bezpečnostní rady v Bílém domě ve Washingtonu. Condolezza Riceová je dcera černošských rodičů, kteří se v šedesátých letech aktivně účastnili hnutí za občanská práva na americkém Jihu. Doktorát získala na Denverské univerzitě v Coloradu, kde — jak píše „Washington Post“, zájem o mezinárodní vztahy a zejména o sovětologii v ní vyvolal tehdejší profesor Denverské univerzity dr. Josef Korbelt, bývalý čs. diplomat a autor několika knih o Československu a mezinárodních vztazích. Podle prof. Riceové měl dr. Korbelt encyklopedickou znalost východoevropských a sovětských záležitostí. Dr. Korbelt zemřel r. 1977. Jeho dcera dr. Madelaine Korbelt-Albrightová je nyní univerzitní profesorkou na Georgetownské univerzitě ve Washingtonu a uznávanou odbornicí pro zahraniční politiku. Za volební kampaně byla zahraničně-politickou poradkyní prezidentského kandidáta demokratické strany guvernéra Dukakise. Prof. Riceová mluví plyně rusky. Nedávno překvapila v Moskvě sovětské odborníky, když jim přednášela znalecky o nukleární strategii — rusky. Je autorkou knihy „Nejistá věrnost: Sovětský svaz a čs. armáda.“

(vn)

NAHRÁVKY ČS. MUZIKY 1968-1988

Rock, Jazzrock, Folk a vice
Přes 60 titulů, kazeta 90 min., US dol. 7
Seznam na adrese:
A. Norský
303 Boston Ave.
Medford, MA 02155, USA

Nenechte si ujít literární večer s

**Bohumilem Hrabalem,
Ondřejem Neffem a Petrem Prouzou**

v pondělí 1. května ve 20 hodin
Haidhauser Burgersaal, Rosenheimer str. 125
München 80

Vstupenky (DM 12) doporučujeme předem zamluvit či koupit v knihkupectví

ARKYR (Jarka Binarová)

Schellingstrasse 20, München 40, tel.: 28 05 206
nebo 1. 5. od 19. hodiny přímo v Burgersaalu

DOMA ZEMŘELI: Akademický malíř Karel Vaca ve věku 69 let v Praze 31. března. Byl žákem E. Filly, hodně se věnoval scénografii. Za plakátovou tvorbu získal Grand Prix v Chicagu roku 1980, cenu Hollywoodu v roce 1982. Jevišttní inscenace vystavoval v Lisabonu, Chicagu, Hollywoodu a ve Varšavě.

Český šlechtic František Schwarzenberg

Je to kniha, použijeme-li slov jejího autora Vl. Škutiny, která může narovnat mnohou mysl, popletenou dlouholetou propagandou a falšováním dějin. Jestliže můžeme při posuzování vhodnosti různých budoucích řešení odněkud čerpat ponaučení, pak jsme na správné adrese, totiž u jednoho učitelů lidskosti a tolerance, který prohlašuje, že stojí za to být a zůstat Čechem i dnes a v tomto nahlodaném, chaotickém světě. Je to kniha útržkovitých vzpomínek, osobitého vyprávění, zachyceného V. Škutinou na naléhání lidí z exilu i Československa, s pomocí rodového archivu, choti F. Schwarzenberga Amalie a po dvouletém, téměř každodenním styku osobním, písemným a telefonickým.

František Schwarzenberg (nar. 1913 v Praze) pochází z orlické větve rodu, jehož hospodářským úspěchem kdysi bylo, že přesvědčil Čechy o nutnosti mít na štedrovecerním stole kapra (Schwarzenbergům patřily skoro všechny rožemburské rybníky). František vyrůstal společně se svým bratrem Karlem podle zásady, že má-li člověk jednou poroučet, musí se nejdříve naučit sám poslouchat. Vyrůstal ve stylu venkovsky zámeckého života — mnohem prostšího než v pohádkách (k snídani chleba, jen o nedělních vánočkách) a ještě v USA, na rozdíl od většiny zbohatlíků, jezdil ve starém automobilu.

Stal se právníkem, diplomatem a profesorem. Jeho náboženské, státně politické a národní postoje byly a jsou vyhraněné. Po celý svůj život byl věren katolické církvi (miloval sv. Vítu, byl okouzlen Římem, „kde každý je doma“, ctil Pia XII. a jeho nejváženější uniforma patřila řádů Maltézských rytířů, vždy hájil českou státnost (ve stopách svých předků, z nichž jeden organizoval české zemědělství a lesní hospodářství), nedělitelnost a celistvost Koruny svatováclavské (třikrát v historii Schwarzenbergové zachránili Habsburky, ale zároveň vždy oponovali vídeňskému centralismu), stranám se podřizovat odmítal (přál si mluvit a jednat jako diplomat svého státu), ale rád se považoval za pokračovatele svého otce, který věřil ve spolupráci malých evropských zemí v duchu Jiřího z Poděbrad a Palackého.

F. Schwarzenberg byl mezi příslušníky české historické šlechty, kteří v prohlášení, předloženém v září 1938 prezidentu Benešovi zdůraznili svou naději, že „zásady křesťanské udrží v této zemi pořádek a vzdělanost“ a o rok později a v dalším svém prohlášení prezidentu Háchovi slíbili, že se chtějí „vždy a za všech okolností hlásit k českému národu“.

V roce 1940 odešel F. Schwarzenberg ze státních služeb do odboje (zatímco budoucí autor *Němé barikády* — J. Drda — přežíval Pražské povstání ve sklepe zásobeném vínem, střílel Schwarzenberg o několik domů dále na střeše z pušky). O odboji a Povstání říká: 1) národ ve svém celku nekoloval; 2) Pražské

povstání bylo spontánní a lidové; 3) „.... jistě je něco pravdy na tom, že v České národní radě bylo Smrkovskému a jiným komunistům umožněno získat nezaslouženého vůdčího postavení.“ Česká rada, do jejíž rukou německé jednotky složily kapitulaci před příchodem Rudé armády, měla moc nepatrnou, ale F. Schwarzenberg v této souvislosti za sebe a jiné doznává „nedostatečné porozumění skutečných cílů Sovětského svazu i našich domácích komunistů“.

Německou „kolektivní vinu“ F. Schwarzenberg jako křesťan po válce uznat nemohl a odpuštění má pro něj vyšší hodnotu než údajný politický imperativ. Přesto později (s narážkou na Hitlerovo obsazení Sudet) uvádí jako hlavní důvod, proč sám nenapsal své paměti, že se mu zatím nepodařilo překonat „negativní pocity v sobě k určité skupině lidí“.

Po druhé světové válce byl F. Schwarzenberg velvyslancem ve Vatikánu, později rezignoval a od roku 1948, v exilu, působil jako neoficiální český diplomat, vždy se zájmem o věci veřejné a ochoten se zapojit do práce ať již v Čs. národní radě americké, v Radě svobodného Československa, v Čs. společnosti pro vědu a umění, nebo při organizování cesty Josefa kardinála Berana do Spojených států.

Kniha „Český šlechtic Karel Schwarzenberg“ (Polygon, Curych 1989, 271 stran) zahrnuje i několik studií z pera prof. dr. F. Schwarzenberga, nejvýznamnější o Bílé hoře, Palackém, Masarykovi a naší státnosti („našemu státu v jeho nové podobě — 1918 — dlužíme tutéž věrnost, kterou naši předkové prokazovali Koruně svatováclavské“ — poslední vydala v ČSSR i Petlice ve zvláštním masarykovském sborníku). Připojeny jsou rovněž vzpomínky Vlasty Vrázové a Václava Hesouna a na závěr kapitola od Josefa Anderleho o dějinách rodu Schwarzenbergů.

Je to všechno čtení dobré, vyprávěné a znamenání se smyslem pro humor a svěžest, psané z dobra, pro dobro a k prospěchu mnohých.

(cp)

Mluvčí Charty 77 u kardinála Tomáška

Kardinál František Tomášek, arcibiskup pražský a primas český, přijal v sobotu 1. dubna 1989 v odpoledních hodinách mluvčí Charty 77 Tomáše Hradílků, Danu Němcovou a Sašu Vondru. Mluvčí Charty 77 panu kardinálovi projevíli úctu a vděčnost za jeho svědectví pravdě a spravedlnosti, vydávané celoživotním postojem. Popřáli mu hojnost tělesných a duševních sil k dalšímu působení a přijali pozhřebání.

Pařížský arcibiskup Jean-Marie Lustiger, který byl právě v Arcibiskupském paláci na návštěvě, rovněž přijal trojici mluvčích ke krátkému srdečnému rozhovoru.

Středisko informací a služeb pro Čechy a Slovaky

poskytuje aktuální informace a potřebné služby týkající se

- asylového řízení
- Asl/G paragraf 17 „Duldung“
- pracovního povolení
- povolení pobytu
- oprávnění pobytu
- nabytí něm. státního občanství
- rozhodnutí o amnestii ze dne 27. října 1988
- legalizaci pobytu v NSR
- vyjmutí ze státního občanství ČSSR
- tvorby kapitálu, cenné papíry a fondy
- uložení kapitálu
- financování vlastního bytu a rodinného domku
- možnosti kreditu
- daňového vyrovnání a přiznání
- registrace a zápočtu odpracovaných let v ČSSR

- Pro naši činnost je nezbytně nutný soustavný průzkum o postavení našich krajanů v sociálním pojištění ve Spolkové republice. Proto také my potřebujeme kontakt s Vámi.

Úřední hodiny: středa 10 - 16 hodin • telefon (089) 551 44 109

Iduna Versicherungen, Bausparen, Investement

Československé oddělení

8000 München 2, Sonnenstrasse 23, 5. poschodi

IDUNA

Immer der richtige Rahmen

Jak prošustrovat peníze?

V roce 1982 se stalo Muzeum Slovenského národního povstání v Banské Bystrici národní kulturní památkou. Od té doby ubírají náklady na správu muzea z už bez tak chudé hromádky rozpočtu na opravy a údržbu skutečných kulturních památek v republice. Přitom

LENKA ŠKRABÁNKOVÁ

četné hrady a zámky musely být pro nedostatky financí vyloučeny z památkové péče a byly dány do správy národních výborů. Ředitel Muzea SNP nyní v čs. televizi uvedl, že muzeum ošetřuje 168 000 předmětů (tím se soudruh Holaj vlasně chlubil), mezi něž patří samopaly a šatstvo partyzánů, tiskoviny i pokroucené hliníkové lžičky partyzánů, které byly údajně nalezeny v lesích, hrnky na kafe i noviny, do kterých si partyzáni omotali nohy. To však je pouhé minimum nákladů, protože hlavní výdaje jsou investovány do skanzenu těžkých zbraní v areálu muzea, a dále jsou to platy četných zaměstnanců a financování „předního vědeckého pracoviště“, které působí v muzeu. Pracovníci pořádají přednášky, autobusové zájezdy (zblízka i zdaleka) do muzea, celkem za rok 1988 přivezli 130.000 lidí. Výstavy, zaměřené na „vlátencko-internacionální“ výchovu mládeže, jsou také financovány z rozpočtu na údržbu památek (kéž by se tento ideologický bláť stal konečně zaprášenou vykopávkou!), tyto výstavy, pořádané po celé republice, shlédlo celkem 200.000 lidí. Dále muzeum pořádá slavnostní sliby jisker a pionýrů v Památníku. Co to všechno musí stát peněz, to večně přetahování vojska a odborářů do muzea a beden s partyzánskými bagančaty z muzea, to si jistě dovedeme představit.

Přitom samotný objekt muzea (lidově přezývaný „komunistická cyrůza“ — budova totiž připomíná dvě obří ledviny) je novodobou stavbou z betonu a skla. I jinde jsou vynakládány prostředky na podobná monstra, např. v památníku „památných bojů“ o Duklu, kde jsou na rozloze několika hektarů (bývalého bojiště) umístěny tanky a jiná bojová technika. Správci gotických hradů musejí u památkářů škemrat o každý pytel vápna, ale jinde se vyhazují peníze z okna, a to na fetišistické hobby jeoné politické strany. Muzeum SNP neshromažďuje totiž historické skutečnosti, ale většinu souvislostí a událostí falšuje, protože konstruuje účast komunistů v odboji zcela jinak, než jak historicky probíhala, a právě proto bylo nutné budovu i všechn ten ideologický a propagandistický humbuk nazvat „muzeem“, a dát ji pod správu památkářům, i když historická hodnota sbírek a „vědecké“ práce kolem nich je nulová.

BOHEMIA BUCHANDEL

WELT- UND SLAWISCHE LITERATUR

Blanka Cernil
Ackerstr. 31, CH-8610 Uster
Švýcarsko
Tel.: 01/940 72 41

Nové publikace 68-PUBLISHERS plně na skladě!
Egon Bondy — *Sklepní práce*
Philip Roth — *Pražské orgie*
Jan Trepulka — *Svedený a opuštěný*
Ota Ulč — *Bez Čedoku po Jižní Africe*

Zájemci o publikace: Martina Navrátilová — *Já jsem já a Tschecoslowakei August 68, Tragödie eines tapferen Volkes*, Velký formát, ilustr. se mohou opět přihlásit.

Ve Vašich finančních záležitostech zdarma poradí nezávislý finanční poradce.

Máte-li zájem o
— ušetření určité částky měsíčně díky využití státních dotací, daňových úlev atd.;
— výnosné úložky kapitálu v zahraničí;
— koupi nebo stavbu nemovitosti;
— zabezpečení svého stáří;
— informace o nemocenské reformě;
— prověření a srovnání Vašich pojistek,
pak se obraťte na
Vlastimír Broda
Konrad-Adenauer Str. 7, 5000 KÖLN 90
Tel.: 02203/33293 nebo na kancelář (německy)
RVP—Finanzdienstleistungen, Paulstr. 21, 5300 Bonn 1; tel.: 0228/656981-3

Čakáte návštěvu z ČSSR alebo iného státu?

Iste Vám pride vhod možnost uzavriet výhodné nemocenské a urazové poistenie (nie je veková hranica). Informujte sa u
VLADIMIR SYKORA
1501 Stearns Hill Road
Waltham, MA 02154, USA
Tel.: /617/ 647-0135

Služba 24 hodin denne, 365 dní do roka

Na okraj čtenářské ankety

Mnozí účastníci čtenářské ankety rozhlasové stanice Svobodná Evropa se zmínili o knihách z cizích literatur, hodných pozornosti, že se nějak dotýkají Československa. Nejaktuálnější v tomto směru byl Ivan Sviták, profesor Kalifornské státní univerzity. Upozornil na sborník *Gorbačovovo Rusko a americká státní politika*, který vyšel anglicky v Londýně v roce 1988. K antologii 14 příspěvků přičlenil Sviták ještě tři projevy Zbigniewa Brzezinského, otiské v *Foreign Affairs* a *Foreign Policy* (česky v časopise 150 000 slov), ale sdílejí základní téma — novou formulaci americké globální strategie. Pro nás jsou v této knize závažné zejména názory Brzezinského o neutralizaci střední Evropy, jeho přítele polského původu profesora Bialera a bývalého velvyslance v Praze Williama H. Luerse, jenž zvažuje možnosti jakéhosi „porakouštění“ střední Evropy dohodou velmocí, napodobujícího státní smlouvu s Rakouskem. Je paradoxní, ale také velice nadějně, že názory těchto tří Američanů obsahují perspektivu daleko radikálnější, než jsou požadavky v nejlepších manifestech domácí opozice. Hnutí za občanskou svobodu přerůstá velice zdařile dřívější meze Charty, ale myšlenky neutrality střední Evropy nebo demokratické revoluce do programatických úvah manifestů nevstupují. Neschopnost zhodnotit naše globální možnosti je zdrojem našich nesnází a kapitulací. Schopnost zhodnotit naše globální příležitosti může být zdrojem našich úspěchů — neutrálního, svobodného, dekolonizovaného Československa.

Univerzitní profesor dr. Antonín Měšťan ze západoněmeckého Freiburgu upozornil na odbornou publikaci, jejímiž autory jsou Bernard Wills a Paul Kleinnewefers. Jmenuje se *Erneuerung aus der Mitte: Prag - Wien - Berlin. Diesseits von Ost und West* (Obnova ze středu: Praha - Vídeň - Berlín. Ani Východ, ani Západ), kterou vydalo nakladatelství Busse-Seewald v Herfordu, 1988). Autoři si umyslili, že by měla co nejdříve vzniknout federace Německé spolkové republiky, Německé demokratické republiky, Rakouska a Československa. Tyto oblasti prý totiž tvoří skutečnou Střední Evropu. Celkem 90 miliónů obyvatel, z toho 15 miliónů Čechoslováků, má mít tento státní útvar. Prezident by sídlil v Praze, některé ústřední úřady ve Vídni a jiné v Berlíně. Je to skurilní nápad, rozpracovaný s německou důkladností. Čte se jako pohádková utopie — přičemž Wilms je profesor politologie a Kleinnewefers průmyslník. Bylo by to jakési Rakousko-Uhersko bez Uher, zato s Německem. Hned se vynoří slovo „Anšlus“. Palacký už v roce 1848 varoval před začleněním českých zemí do Německa. Teď by přibýlo ještě Slovensko. Všechno je víc než nereálné, svědčí však o tom, že v západním Německu si lámou hlavu tím, co se stane, rozpadne-li se tzv. východní blok.

Jiné kniha, která se obírá problémem Češi-Němci si všiml a v anketě uvedl dr. Karel Hrubý ze Švýcarska. Je to publikace Jana Křena, Václava Kurala a Detlefa Brandese: *Integration oder Ausgrenzung: Deutsche und Tschechen 1890-1945* (Donat und Temmen Verlag, Bremen 1986). Dva čeští historikové žijící v Československu (kde jim režim přiznává právo na manuální práci) a jeden německý historik se pokoušejí bez závoje emocí osvětlit vývoj česko-německých vztahů od konce minulého století až po katastrofální léta po II. světové válce. Výsledkem je významný příspěvek k pochopení problematiky, která dostává v oživeném celoevropském dialogu novou aktualitu i dimenzi.

Ze zahraniční literatury zaujala dr. Rudolfa Ströbingera, novináře ze západoněmeckého Hage, kniha Rolanda J. Hoffmanna *T. G. Masaryk und die tschechische Frage*, pojednávající o Masarykově činnosti do roku 1909.

Objevem jedné velké, neprávem zapomínané kultury našich zemí byla pro Sidonii Dědinovou, novinářku z Mnichova, dokumentární kniha *Juden in Böhmen und Mähren* (Židé v Čechách a na Moravě), která vyšla německy v Mnichově. Je to soubor dopisů, výnosů a osobních svědectví za posledních dvě stě let. Vydala jej badatelka moravského původu Wilma Iggersová, která působí ve Spojených státech.

Na knihu, která dosud nevyšla, si vzpomněl novinář Jan Stránský z newjersejského Beechwoodu. Jde o paměti zemřelého dr. Ivana Ducháčka, před válkou v Paříži dopisovatele Lidových novin, po válce poslance a předsedy zahraničně-politického výboru čs. parlamentu a v exilu profesora newyorské univerzity a komentátora Hlasu Ameriky. Kniha měla titul *In the Funnel of Two Tornadoes — Nazi and Soviet Capture of the Heart of Europe* (Střet-

nutí dvou tornád — Jak se nacisté a Sověti zmocnili srdce Evropy). Podstatou knihy je deník, který si Ducháček psal od 15. března 1939 (začátku německé okupace) do února 1948. Protože Ducháček byl výborně informovaný čs. politik, přináší kniha mnoho nových, dosud neuveřejněných faktů a nepřehledné bohatství myšlenek a postřehů. Ducháček jednal o uveřejnění knihy s univerzitou v Miami.

Pozornost Lídy Rakušanové, redaktorky Svobodné Evropy v Mnichově, upoutala kniha západoněmeckého publicisty Jürgena Serkeho *Böhmische Dörfer* (v překladu — podle smyslu — nikoli české, nýbrž španělské vesnice). L. Rakušanová charakterizuje knihu jako citlivou, kulturně-politickou studii o prostoru „zemí koruny české“, o tom, co kdysi bylo střední Evropou — a o vzájemném vztahu národností, které kdysi tento prostor obývaly, hlavně o vztahu Čechů, Němců a židů. Vzhledem k současné diskusi o středo-evropské tradici vskutku pozoruhodná četba.

Výtvarník Jan Koblasa, profesor Vysoké výtvarné školy v Kielu, vyslovil obdiv k práci Ladislava Matějky, jehož kulturní revue *Cross Currents* [vydávaná v *Ann Arbor* ve státě *Michigan, USA*] už po řadu let seznamuje západní veřejnost se soudobou problematikou českých, slovenských, polských, maďarských, jugoslávských a dalších literátů, umělců, hudebníků a myslitelů v širokém záběru.

Gertruda Gruberová, malířka z hornobavorského Rosenheimu, si z cizí literatury s obdivem

přečetla sbírku povídek *Johannese Urzidila Die verlorene Geliebte* (Ztracená milenká), která vyšla v německém nakladatelství Langen-Müller. Urzidil se narodil v Praze a jedna z jeho ztracených milenek, kromě dívek a žen v životě poznávaných, je právě jeho rodné město. Vypravěčská úroveň Urzidila si v lyrických pasážích nezadá s čistotou vidění Petra Rosegera, a v napínavé epice např. s Dickensem, Twainem. „Prála bych si, aby Urzidil byl znám tam, kde byl doma — v Čechách.“

V seznamu knih, jež četl a o nichž v anketě mluvil, nezapomněl Karel Jezdinský, newyorský dopisovatel Svobodné Evropy, ani na detektivku; jmenuje se *Smrt v Praze* a napsal ji Kanadan John Rix.

Jiný kanadský spisovatel, Jan Drábek z Vancouveru, si s gustem přečetl historii britské společnosti The Hudson's Bay Company, kterou napsal krajan Petr Newman. Tam se Drábek dočetl, jaký byl pašák Princ Ruprecht Falcký, který se narodil v Praze jako syn Zimního krále a později se stal prvním guvernérem společnosti.

Séfredaktor Práva lidu, Jiří Loewy, ze západoněmeckého Wuppertalu, hlasoval z cizojazyčné literatury, avšak bytostně naší literatury, pro *Die Sehnsucht nach Procida* českého spisovatele Oty Filipa, kterou autor napsal v němčině. Umělecké ztvárnění nikoli jednotlivého emigrantského osudu, nýbrž údělu moderní emigrace jako takového — je to kniha plná moudrosti a prožitku. J. Loewy by si moc přál, aby vyšla také česky.

Z Čech až na břeh Krocání řeky

Patricia Hampl: „Spillville“. Ilustrace: Steven Sorman. Minneapolis: Milkweed Editions. 1987.

K novým knihám o hudebním skladateli Antonínu Dvořákovi, zejména o jeho pobytu v Americe před téměř 100 lety, přibyla další: Je to umělecky ilustrovaná anglicky psaná knížka meditací a vzpomínek s názvem „Spillville“. Její autorkou je univerzitní profesorka Patricia Hamplová z Minnesoty v USA.

Prof. Hamplová je Američanka českého původu. Její prarodiče Hamplové pocházejí od Třeboně v jižních Čechách. Její babička, rozená Žáková, je z Moravy. Autorka přednáší literaturu na Minnesotské univerzitě v St. Paul, napsala již dvě knížky básní a svůj český původ zdůraznila roku 1983, kdy vydala v Bostonu autobiografickou knihu s názvem „Romantická výchova“. Kniha je výsledkem vlivu její babičky na její mimoškolní výchovu a ovšem i osobních zážitků z dvou cest do Československa: poprvé navštívila zemi svých předků roku 1975, kdy tam studovala důsledky Pražského jara. Roku 1977 navštívila Čechy a Moravu podruhé a tehdejší její zážitky v Praze, Brně a jinde vedly přímo k uvedené knize. Prof. Hamplová v knize „Romantická výchova“ navštíví se čtenářem česká historická místa a pak uvažuje o minulosti a přítomnosti. Při tom prozrazuje velmi dobrou znalost čs. historie a často cituje z děl spisovatelů Havla, Kundery a Stopparda. V knize se objevují i po ukazy na Chartu 77, jakož i na Kačku, Rilkeho a Freuda. Praha je pro ni městem, kde by se člověk mohl usadit jen pro její krásu. Praha — podobně jako svého času Paříž, by podle prof. Hamplové mohla být vysněným městem expatriovaných umělců, kdyby tam ovšem mohli žít. „Ale to není za nynějších okolností možné,“ dodává autorka.

Její nejnovější kniha o Spillville, malém městečku v americkém státě Iowa, je, jak napsal jeden kritik, dílo nesmírně lásky a lyrické kouzelnosti. Je to skvělá, nesnadná a nakonec úspěšná realizace jedinečné myšlenky — na jaře roku 1985 Patricia Hamplová, knižní ilustrátor Steven Sorman a skupina jejich přátel

navštívili venkovské městečko v Iowě, Spillville, kde hudební skladatel Antonín Dvořák strávil se svou rodinou roku 1883 léto. Dvořák přednášel toho roku na hudební konzervatoři v New Yorku a letních prázdnin využil na radu svého tajemníka, amerického Čecha Josefa Kovaříka, k pobytu v Kovaříkově rodném

J. V. DUBEN

městečku na americkém středozápadě. Podobný pobyt v dnešním Spillville a okolí vedl prof. Hamplovou k napsání několika lyrických meditací o tom, jak prázdniny ve Spillville a procházky po okolí ovlivnily tehdejší Dvořákovu tvorbu. Ve Spillville Dvořák napsal známý „Americký kvartet“ a velkou část své symfonie Z Nového světa, takzvané Novosvětské. Spillville, české městečko, vzdálené tisíce kilometrů od Prahy ba i New Yorku, které Dvořák navštívil téměř před sto lety, viděla Patricia Hamplová v daleko jiné podobě. Památky po Dvořákovi tam stále jsou, ovšem v muzeu, avšak tehdejší tamní české přistěhovalce vystřídaly nové generace Američanů, z nichž většina není českého původu. To však autorce nevadí, aby nehledala místa, kde Dvořák plánoval svá americká díla a kde naslouchal americkým zvukům a melodiím, které našly místo v Novosvětské a v jiných jeho hudebních skladbách. Kniha vede čtenáře z přítomnosti do minulosti a naopak. Je v tom kus nostalgie, avšak zároveň svědectví o tom, že pravý umělec najde podněty ke své umělecké tvorbě nejen na břehu Vltavy, ale i na břehu říčky „Turkey River“ čili „Krocání řeky“ v americkém Spillville. Každou meditací Patricie či Vlasty Hamplové o Spillville, Dvořákovi a vodopádech Mennehaha, kde Dvořák uvažoval o napsání indiánské opery na námět Longfellowovy básně „Píseň o Hiawathovi“, doprovázejí jedinečné dvojbarevné rytiny ilustrátora Stevena Sormana. „Spillville Patricie Hamplové je malá knížka, avšak rychle si získává uznání kritiků jako umělecké dílo, oslavující americkou kapitolu plodného života Antonína Dvořáka.

Alfons Mucha v Tokiu

Český malíř Alfons Mucha, významný reprezentant období secese, je v Japonsku znám už přes osmdesát let. Před první světovou válkou, kdy žil v Paříži, dostal z Japonska objednávku, aby pro studenty výtvarnictví vypracoval učebnici kreslení. Úkol splnil a získal tak popularitu, která zřejmě trvá až podnes. Muchovo dílo bylo v dílčích úsecích představeno japonským milovníkům umění již na výstavách v několika minulých letech. Ale současná výstava, která byla zahájena v prvním dubnovém týdnu v Tokiu, je prakticky největší muchovská výstava vůbec. Připravila ji Národní galerie v Praze. Zapůjčila nejen Muchovy obrazy, které vlastní, ale vypůjčila si Muchovy práce z galerií a muzeí z celé republiky. Rovněž přispěli zahraniční sběratelé, z Japonska pan Doi, další z Evropy. Výstava je vlastně průřezem celoživotního díla Alfonse Muchy, od počátečních prvních obrazů až po jeho závěrečnou secesní tvorbu. Výstava je kulturní senzací Japonska. V Tokiu ji navštívilo první den po zahájení na padesát tisíc zájemců a rekordní návštěvy se dají očekávat i v dalších deseti největších japonských městech, kam bude výstava později přenesena. Muchovo umělecké dílo pobude v Japonsku přes rok. Mezi velkými exponáty je i korunovace srbochorvatského krále Štěpána-Dušana z Muchovy Slovanské epopeje; dalších osmnáct pláten této epopeje o rozměrech 6x8 metrů je nyní po dvouleté přestávce přístupno veřejnosti v Galerii Alfonse Muchy v Moravském Krumlově.

kovo kvarteto. Velkou chválu německé kritiky sklídilo nejen za provedení kvartet Rossiniho a Ravela, ale i A-dur kvintetu A. Dvořáka (klavírní part zde hrál nadaný brazilský pianista J. C. Cocarelli). ● Cenu za nejlepší dětskou knihu roku 1988 získali ve Vídni Libuše a Josef Palečkovi. Kniha bude vydána v příštím roce i v Československu. ● Portlandský mládežnický filharmonický orchestr ve státu Oregon si 23. března „odskočil“ z turné po Rakousku do Bratislavy na jediné vystoupení v Čs. republice. ● Karlu Konrádovi odhalili v Lounech pamětní desku 28. března k jeho nedožitým 90. narozeninám. ● Výstava grafických listů Salvatora Dalího, španělského malíře, grafika a spisovatele, který nedávno zemřel, byla otevřena v Památníku národního písemnictví v Praze. Jde o ojedinělý soubor grafik. ● Mezi sedmi umělci a vědci, vyznamenanými Herderovou cenou za rok 1988, udělenou každoročně za příspěvky ke kultuře středo-evropských zemí, je národopisec Václav Frolec z Brna. Cenu v částce 175 000 šilinků dostane 23. května v Akademii věd a umění ve Vídni. Zároveň dostane právo navrhnout někoho z nadaných krajanů na roční stipendium ke studiu na vídeňské univerzitě. ● Na Staroměstské radnici v Praze byla počátkem dubna otevřena výstava fotografií sovětského básníka Jevgenije Jevtušenka, který na otázku Svobodného slova, jak — poněvadž kandiduje na poslance — by mohl lidem prospět, odpověděl: poslanec musí říci ne ke kultu osobnosti i ke kultu neosobnosti, musí hlasovat proti nerovnoprávnosti straníků i bezpartajních, věřících i ateistů, musí hlasovat za pluralismus názorů. Takovým severoamerického Michigana předneslo 5. dubna v Mánesově síni v Praze skladbu, kterou letos pro trio složil mladý český komponista Vojtěch Saudek. V dalším pořadu předneslo i skladby českého skladatele Karla Husy, žijícího ve Spojených státech. ● Slovenský filmový režisér Dušan Hanák byl 5. dubna v Mnichově vyznamenan dalším, už osmou cenou za film *Obrazy starého světa*. Film z roku 1972 byl zakázán, pouze jednou promítnut na slovenském okruhu televize. Byl v nemilosti, protože na osudech starých lidí líčí úpadek úcty k lidskosti. ● 50 členů činohry Slovenskéhého národního divadla odcestovalo 10. dubna na týdenní zájezd do Finska; v Tampere uvede Enkristovu hru *Ze života děšťovek*, Lorkovu *Krvavou svatbu* a Siskindovo melodrama *Kontrabas*. ● V padesátiminutovém dokumentárním filmu o Praze, vysílaném rakouskou televizí 21. března, bývalý šéf rakouského rozhlasu Alfons Dalma vyličil Prahu jako světové město mezi Baltickým mořem a Jadranem, které bylo již před šesti stoletími nejdůležitější středo-evropskou metropolí. ● Komorní orchestr Solisti Veneti 8. a 9. dubna měl na pořadu koncertu v Dvořákově síni v Domě umělců díla A. Vivaldiho a další skladby italských skladatelů. ● Stockholmská Nadace Charty 77 poctila Cenou Františka Kriegela na rok 1989 katolického kněze dr. Josefa Zvěřinu a českobratrského faráře Jana Duse. ● Diadelfínu, mezinárodní přehlídku diapositivů s potápěčskou tematikou, uspořádali v Trutnově za účasti 35 autorů. ●

Kulturní zprávy z domova a ciziny

Galerie Andyho Warhola v Medzilaborcích? Před několika málo lety zesnulý americký moderní výtvarník Andy Warhole pocházel po rodičích z východoslovenské dědiny Miková u Medzilaborců. Národní výbor města Medzilaborce s pomocí úřadů v Bratislavě se nyní uchází o část umělecké pozůstalosti Andyho Warhola, pro kterou by nechal postavit zvláštní budovu. Byl navázán styk s jedním z dědiců, Johnem Warholem a s paulem R. Magocsim, profesorem univerzity v Torontu,

kteří je též původem z východního Slovenska. Fundace pro vizuální umění Andyho Warhola v New Yorku, která byla zřízena podle poslední vůle tohoto umělce, do několika měsíců o žádosti Medzilaborců rozhodne. ● Svaz českých spisovatelů na plenární schůzi 14. a 15. března na Dobříši v diskusi o aktuálních problémech se dotkl i záležitosti českých spisovatelů v exilu a usnesl se na příští sjezd připravit demokratické tajné volby z více kandidátů. ● Začátkem dubna hostovalo v Mnichově Pražá-

Krajanské středisko Denia — Španělsko

Na výběr jsou: garsonky, byty, řadové domky, vily a pozemky.

V Denii najdete: příznivé klima, kouzelný kraj a nové přátele ze všech koutů světa

„LA PEDRERA II“ — VESNIČKA KLUBOVÉHO ŘÁZU

Fáze 1: dokončena a vyprodána
Fáze 2 ve výstavbě

Bližší informace, prodej & pronájem:

DIVA IMMOBILIEN K. & V. DIVOKÝ, Segantinistr. 9., CH-8049 Zürich, tel. 01/341 21 56

Malý oznamovatel

PŘEKLADY — TLUMOČENÍ

z češtiny do němčiny a naopak provádí a ověřuje veřejně ustanovený a přísežný soudní překladatel a tlumočnick s dlouholetou zkušeností (listiny, smlouvy, literatura)

Dipl. Verwaltungswirt (FH)

ROLAND RICHTER

Steinstr. 46

8000 Munchen 80, tel. 089/48 65 79

Termíny jen po telefonické domluvě!

Úředně ověřuji překlady.

Poskytuji porady při žádostech o propuštění z čs. občanství, při žádostech o německé státní občanství, při zápočtu let do Rentenversicherung. Vysokoškolsky vzdělaná, přísežná soudní překladatelka

ELIAN S O T T

Musikantenweg 4, 6000 Frankfurt/Main 1

Tel.: 069/44 64 20

od 17-19 hod. mimo soboty a neděle
 Prosím o písemné nebo telef. spojení.

Překlady z češtiny do němčiny a do angličtiny a z obou řečí do češtiny
 provádí a úředně ověřuje
 místopřísežný překladatel

LADISLAV SANTIAGO DE LA GRUZ

Guerickestrasse 21, 8000 München 40,

tel.: 089/361 74 04 nebo 361 74 05

zároveň veškerá pojištění (životní, úrazové, právní, povinného ručení, domácnosti, mot. vozidel atd.)

Ubytování ve Vídni vám poskytne

MIROSLAV SEĎA

Wien 1070, Westbahnstr. 18

Tel.: (222) 93 88 112 nebo 64 57 415

Cena od 22 DM na osobu

Zn.: „Foto výměním nebo vrátím“ č. 1-III-89 — Ing., 39/179/75, všestraných zájmů, žijící v USA ve finančně zajištěném postavení, hledá pohlednou, sportovně založenou VŠ se smyslem pro humor.

Zn.: „Soulad“ č. 2-III-89 — Svobodný lékař v NSR, 192/47, hledá partnerku z ČSSR, vyšší, štíhlé postavy do 38 let se zájmem o cestování, kulturu a klasickou hudbu pro společný život. Foto vítáno, vrátím.

Zn.: „Čech, 21 let“ č. 3-III-89 — Hledám dívku k seznámení a sňatku. Žiji v BRD od r. 1986 bez azylu a doufám, že najdu vhodnou partnerku se stát. občanstvím.

Zn.: „Život ve dvou“ č. 5-III-89 — 62letá žena, 5,7 výška, 140 váha, hledá partnera narozeného ve znamení ryb, bydličního při pobřeží Californie — není podmínkou.

Zn.: „Hledáš lásku nebeskou“ č. 6-III-89 — Neexistuje! Zato ale upřímné přátelství, něha, vzájemné pochopení, respekt. Jsi-li téhož názoru, kolem 60 a hledáš-li ženu k společnému životu, ozvi se, pošli foto. Eva v záp. Evropě touží po kultivovaném partnerovi. O flirt nemám zájem.

Poplatek do 30 slov 20 DM, za dvojí otištění 30 DM, pro zámoří US dol. 15, při dvojím otištění US dol.20. Poplatek zašlete zároveň s objednávkou. V odpovědích uvádějte na obálce zřetelně značku tučně vytištěnou s následujícím číslem. Jinak nemůžeme zaručit doručení. Uzávěrka 25. předcházejícího měsíce.

Zn.: „Poesie domova“ č. 11-III-89 — 45letá středoškol. s 9letým synem hledá kultivovaného, charakterního, sportovně založeného partnera přiměřeného věku ke společnému životu. Jih Německa.

Zn.: „Z jižního Německa“ č. 12-III-89 — Čech s něm. občanstvím, 47/175, hledá ženu-partnerku k společnému podnikání v oboru starožitnictví. Foto vítáno, čestně vrátím.

Zn.: „Azylant z Ostravy“ č. 13-III-89 — Nekuřák, žijící 3 roky v Rakousku v Linzu, 38/190/79, nezávislý finančně, s autem a s prací — hledá kuchařku, milou, sympatickou, štíhlou ženu, kterou bych miloval a chtěl s ní společně cestovat a žít. Jsem sám, toužím po lásce. Foto prosím.

Zn.: „Kamarádka — kamarád“ č. 14-III-89 — 16letá studentka na severní Moravě by si ráda dopisovala s kamarádkou nebo kamarádem v USA nebo jinde, možno-li česky nebo slovensky.

Zn.: „Jasně plány“ č. 15-III-89 — 43letý inženýr, 183/84, hledá sportovně založenou nekuřačku od 30 let.

Zn.: „Mám zájem“ č. 17-III-89 — 46letá žena německého původu hledá příjemného českého přítele na korespondenci (z ČSSR) Odpovědi, prosím, německy nebo anglicky.

Zn.: „Veru nebudeš lutovat“ č. 18-III-89 — 58ročná středoškolačka hledá za účelom manželstva intel. partnera, nefajčiara. Záujmy: hudba, cestovanie, zahrádkarenie, turistika, Foto nutné.

Zn.: „Bratr Venda Brož“ č. 19-III-89 — Hledám bratra Vendu (Václav) Brože z Třemošné u Plzně. Naposledy viděn Ludwigsburg 1948-49. Zprávy do adm. t.l.

Zn.: „Neteř“ č. 20-III-89 — Hledám svého strýce Jana Kohna, původem ze Strání na jižní Moravě

Zn.: „Bořivoj Fuchs“ č. 21-III-89 — Bořivoj Fuchs, ozvi se, hledá Tě Milan z M. L. Žiji v BRD.

Zn.: „Z Ameriky I Evropy“ č. 1-IV-89 — Žiji v USA a rád bych poznal inteligentní ženu 38-45letou, se smyslem pro humor, pro společný vandr životem.

Zn.: „Take a chance...“ č. 2-IV-89 — Mám hlavu i srdce na správném místě, hodně už jsem viděl i měl, ale lásku jsem nenašel. Hledáš-li jako já, napiš, jsem v USA.

Zn.: „Průvodce“ č. 3-IV-89 — 60letá Slovenka, žijící v Praze, ráda by si dopisovala se starším mužem ze zámoří. Ceká mě cesta do USA v příštím roce, hledám proto krajana, který by mně mohl dělat při návštěvě v USA průvodce.

Zn.: „Společná zábava“ č. 4-IV-89 — Vdovec 73/166 hledá v Mnichově a okolí partnerku nebo partnera ke společnému trávení volného času.

Zn.: „Společná touha“ č. 5-IV-89 — Vdova po Američanu uvitá korespondenci s osamělým Čechoameričanem kolem 70 let, který též touží po přátelském dopisování, popř. osobním seznámení.

23letý Pavel hledá přítelkyni, která mu pomůže získat povolení k pobytu v USA. Ilona's restaurant; Pavel Kraus, 2721 Gulf Blvd., Indian Rocks Bch. FL.

KUS DOMOVA V ALPÁCH

ČESKÝ PENSION

MILAN

Celoroční lyžování, koupání, tenis, plachtění, koně, houby, tanec.

5700 Zell am See, Rakousko, Zellermoosstr. 75

Tel. 0043 '6542 '7113

Vylety Grossglockner, Kaprun, Salzburg, Innsbruck, Krimml.

Tydenní Wanderkarte pro všechny lanovky v létě 280 Sch. Česka kuchyně

Polopense od 26.- DM

zahájení zimní sezóny od 2. XII.

Pišťe česky

Zn. „Korektnost“ č. 6-IV-89 — Mladá žena, 32 let, s dítětem, hledá muže do 40 let pro společný život. „Najde se někdo, kdo by nás měl rád?“

Zn. „Sever“ č. 7-IV-89 — Som slobodná, 35/162 cm, s 6ročným synčekom a po veľkom sklamaní — rada by som sa zoznámila s inteligentným, slušným a citovo založeným mužom. Prosím foto.

Zn. „Plzeňák“ č. 8-IV-89 — Nová láska je jako nový život. Která dáma by chtěla zaměnit označení vdova za provdaná? Chtěl bych, aby byla 55-56 let mladá, atraktivní, poutivá, finančně zajištěná a chtěla strávit podzim života v Kanadě.

Zn. „Krásné je žít“ č. 9-IV-89 — Moravák, 33/188, nekuřák, sport. typu, střed. vzdělání se zájmem o cestování, sport a hudbu, 8 let žijící v Záp. Německu (u Stuttgartu) by rád poznal touto cestou milou a upřímnou dívku s touhou po životě ve dvou.

Zn. „Uskutečnit sny“ č. 10-IV-89 — Tmavooká dívka z ČSSR, 27/164, štíhlé postavy, hledá seznámení se sympatickým, seriózním partnerem ze záp. zemí, příp. zámoří. Zájmy: cestování, umění, příroda a vaření. Setkání možné i létě v Rakousku.

Zn. „Dopisování“ č. 11-IV-89 — Ráda bych si dopisovala s někým, kdo je sám v cizině a cítí se osamocen. Přátelství na dálku také někdy pomůže. Žiji v Čechách, jsem vdaná, mám dvě děti a je mi 35 let. Rozumím si dobře se staršími lidmi a vážím si jich.

Zn. „Dar štěstěny“ č. 12-IV-89 — Švýcar, 36/179, hledá vážnou známost s inteligentní dívkou do 30let, bez závazků; nepiji, nekouřím.

Zn. „Něžné pohlazení“ č. 13-IV-89 — Hledám opravdovou, pohlednou, štíhlou, něžnou přítelkyni nad 45 roků, rovněž bez závazků a které nevadí, že mi za pár roků bude 70 a které je samotné smutno. Jsem 188 (5'7"), zdrav, foto výměním.

Zn. „Podzim 1989 — rád se přestěhuji“ č. 14-IV-89 — Romantickou, hezkou, štíhlou a milou ženu do 50 let hledá Čechoameričan, lékař, t.č. pracující v NSR, 64/182, 88 kg. Rád bych našel přátelství s ženou v USA či Austrálii. Prosím foto.

Zn. „Zvuk — video“ č. 15-IV-89 — Zvukový technik, 45letý s 15letou praxí v čs. televizi a u filmu v Mnichově hledá uplatnění. Pomůže někdo kolegovi, kdo pracuje ve stejném oboru? Tel. večer 089/ 670 57 70.

Zn. „Převezmu lékařskou praxi“ č. 16-IV-89 — Který krajan — lékař — zamýšlí v dohledné době předat svou Allgemeinpraxis? Mladší kolega (36 let) rád převezme — kdekoliv v Německu.

Zn.: „Najdu tě brzy?“ č. 8-III-89 — Svobodný, 31letý, 180/72, sportovní a podnikavý technik z Mnichova, od r. 1981 v NSR, s bytem a dobrou prací, hledá k sobě pohlednou partnerku. Odevšad.

Moravianum AG

Filliale

6000 Frankfurt 1, Koblenzerstr. 8

Dne 1. 4. byla otevřena nová krajanská cestovní kancelář ve Frankfurtu/M. Nabízíme našim krajanům a jejich přátelům veškeré služby v turistice a cestování, individuální i skupinové, za velmi výhodných podmínek. Letecké, autobusem, vlakem i lodí po Evropě a do celého světa. **Krajanům poskytujeme 5 procent slevy** na všechny zájezdy. Zprostředkujeme na Vaše přání pro vaše příbuzné a známé v ČSSR dovolenou v zahraničí.

Volejte nebo pište, jsme Vám k službám. Provádíme úředně překlady z češtiny do němčiny a naopak za mírný poplatek.

MORAVIANUM AG Travel Agency

6000 Frankfurt 1, Koblenzerstr. 8,

Tel.: 069 732 914

Zn.: „Diskrétně“ č. OB-102-I-89 — Vyřídím veškeré právní záležitosti v ČSSR. Soukromý advokát.

Opět v prodeji domy ve Španělsku

od 60.000 sFr.

Zajistíme financování na 50 procent ceny, výborná možnost celoročního podnájmu.

AGENTUR PAZDERA, Kreuzplatz 20,

CH-8008 Zürich, Švýcarsko

tel.: 00411-932 32 22

Krajané v celém světě: V pojištění, v podnikání, financování, půjčkách, prodeji a koupi lékařských praxí a jiných firem, Váma neutrálně poradí

AGENTUR PAZDERA

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

Tel.: CH: 01 932 32 22; BRD: 00411-932 32 22

Provoz 24 hod. denně, o nedělích i svátcích

NOC NA KARLŠTEJNĚ

Romantická hudební komedie podle Jaroslava Vrchlického s hudbou Karla Svobody, texty písní Jiří Štajdl.

V hlavních rolích: Jaroslav Marvan, Karel Höger, Jana Brejchová, VI. Brodský, Waldemar Matuška, Miloš Kopecký a mnoho dalších známých herců a zpěváků.

Připomeňte si i Vy populární melodie tohoto celovečerního barevného filmu (88 min.), natočeného v r. 1973 v překrásných interiérech a exteriérech hradu **Karlštejn** a jeho okolí. Videokazety nahrané přímo z filmu, dokonalé obrazové a zvukové kvality, v barevné knižní obálce v systému VHS/Pal k okamžitému dodání. Video 200 a Beta pouze na objednávku. Cena kazety DM 60 plus poštovné (nebo ekvivalent) K dostání pouze u smluvních firem **PROART**.

- v Rakousku: BOHEMIA STORE, Petr Pastrňák, A-1070 Wien, Lindengasse 5, Österreich (poštou i na prodejně)

- Ve Švýcarsku: B. Smetana — Postfach 67, CH-8360 Eschlikon, Schweiz

- ve Skandinávii: BOHEMIA VIDEO, Box 3119, 183 03 Täby — Sverige

- V NSR, Benelux, Anglie, Francie, Itálie, Austrálie, N. Zéland u firmy PROART, D-8045 Ismaning b. Munchen, P.O. Box 12 32, West Germany

- v Kanadě v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy: ACTIVE VIDEO, P.O. Box 1218 Snowdon, Montréal, Que, H3X, 3Y3 — Cena 44 kan. dolarů plus poštovné

- V USA v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy EUROVIDEO, P.O. Box 356, Attwood, CA 92601, USA. Cena 39 am. dolarů včetně poštovného. EUROVIDEO pro Vás provádí kvalitní převody z evropské normy do NTSC.

Podporujte nás — Kupujte jen originál!

Knihy básníka **IVANA DIVIŠE**, nositele CENY JAROSLAVA SEIFERTA za literaturu v roce 1988, nabízí knihkupectví **ARKÝŘ** (Jarka Binarová) Schellingstr. 20, 8 Munchen 40, otevřeno denně 14-18.30, v sobotu 10-13 hod. *Průvan* (K. Jadrný v Indii, 1978) 12 DM *Křížatky* (nakl. PmD v Mnichově, 1987) 5 DM *Odchod z Čech* (vázané, PmD, 1981) 17 DM *První hudba bratřím* (reedice 1. sbírky I. Diviše, Pmd, 1981) 6 DM *Žalmy* (Rozmluvy v Londýně, 1986) 26 DM *Sursum* (reedice, PmD, 1986) 18 DM *Beránek na sněhu* (reed. „Rozmluvy, 1987), 10DM *Papouščí město* (próza — záznamy snů z let 1905-1987, Rozmluvy 1988) 25 DM *Obrať koně!* (Soukromý neprodejný tisk, 1988) — **zdarma** čtenářům, kteří si objednají několik nabízených básnickových publikací. Ke koupi rovněž všechny tituly vydané v exilových nakladatelstvích a cenově výhodné antikvární výtisky knih české, slovenské a světové literatury, vydané v Československu. **KNIHKUPECTVÍ ARKÝŘ**

Zn.: „Ubytování v Kolině“ č. OB-104-I-89 — Poskytnu levně ubytování v Kolině n/Rýnem. Tel.: 0221/419661.

Koupím anglické vydání knihy Přemysla Pittra „Duchovní revoluce v srdci Evropy“, Rev. Frank Svoboda, 67 Suffolk Lane, East Islip, N.Y, USA 11730

Filmový hit roku 67/68

TA NAŠE PISNIČKA ČESKÁ

s Waldemarem Matuškou, M. Kopeckým, J. Bohdalovou, J. Bejvlém a dalšími předními českými herci, zpěváky a orchestry.

FILMOVÝ MUZIKÁL, sestavený z písní **Karla Hašlera**, zasazený do překrásných motivů pražských uliček a zákoutí. Dobové kostýmy i nákladná výprava tohoto celovečerního barevného filmu předčí Vaše představy Prahy na počátku našeho století.

Videokazety dokonalé obrazové a zvukové kvality, nahrané přímo z filmu — žádná pátá kopie z páté kopie!!!

Kazety v barevném knižním obalu v systému VHS/PAL k okamžitému dodání, systém BETA/VIDEO 2000 jen na objednávku.

Cena kazety DM 60 plus poštovné (nebo ekvivalent). Délka 81 min.

K dostání pouze u smluvních firem PROART: — v Rakousku: BOHEMIA STORE, Petr Pastrňák, A-1070 Wien, Lindengasse 5 (poštou i na prodejně) — ve Švýcarsku: B. Smetana — Postfach 67, 8360 Eschlikon, Schweiz — ve Skandinávii: Bohemia Video, Box 3119, 183 03 Täby-Sverige v NSR, BENELUX, Anglie, Francie, Itálie, Austrálie u firmy PROART, D-8045 Ismaning b. Munchen, P.O. Box 12 32, West Germany — v Kanadě v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy: cena 44 kan. dolarů a pošt., ACTIVE VIDEO P.O. Box 1218 SNOWDON, Montréal, Que; H3X, 3Y3, Canada — v USA v syst. NTSC (dokonalé kvality) u firmy: EUROVIDEO, P.O. Box 356. ATTWOOD CA. 92601, USA. EUROVIDEO pro Vás provádí kvalitní převody z evrop. normy do NTSC.

Podporujte nás — kupujte jen originál!

AGENTUR PAZDERA

Služba denně (i ve svátky) plných 24 hodin.

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

Telefony: 932 32 22 nebo 252 77 47

Předvolby: ze Švýcarska: 01

ze Spolkové rep. Německo: 00411

z Velké Británie: 010411

Váš **Hubert Peter Pazdera**

Hledáme zájemce

ze všech vrstev a koutů světa
Chceme rozšířit americký business
do jiných zemí.

Mezinárodní Network Marketing

vlastní business, bez investic
MARTIN, P.O. Box 4006, Plymouth, MA 02361
USA, Tel.: /508/ 746 9074

Postrádáte-li **kříd, lesy, vodu, čistý vzduch**,
navštivte nás. Nabízíme Vám českou kuchyni,
ubytování v útulných pokojích se snídaní
za 20 DM

Týden dovolené s plnou penzí za 259 DM
Vikend pátek - neděle 80 DM s plnou penzí
Na Vaši návštěvu se těší a zve

Jaroslav Holub

Gaststätte „Zum Hirsch“

Arolser Str.17, 3538 Marsberg-Canstein
Tel.: 02993/615

ČESKÉ A SLOVENSKÉ KNIHY

vydané v ČR i v exilu, gramodesky, reprodukce
a další Vám obstará **Zásilková služba knih:**

Mirka Vychytil, Postfach 02336,
D-6000 Frankfurt/M.- Napište si o seznamy.

Nabízím

100 % a okamžité financování nemov-
itostí (bytů, domů, pozemků firem)

100 % zajištění v případě nemoci, neza-
městnanosti, stáří či jiné pracovní ne-
schopnosti;

Půjčky a pojišťování všeho druhu.

Zdeněk Kedroutek

Kurfürstenstr. 16

8034 Germering b. München

Tel.: 089/841 40 18

POJIŠTĚNÍ RIDIČSKÉHO PRŮKAZU

Pozor, novínka!

Nabízím pojištění řidičského průkazu pro řidiče
z povolání a také řidiče-amatéry
Informace podá:

AGENTUR PAZDERA,

Tel.: CH-01-932 32 22

D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich

V malebné předalpské krajině

ALPENGASTHOF RABENKOPF

(B113 Ried bei Kochel am See, tel. 08857/208)
má pro hosty moderní, hotelové ubytování s
výbornou restaurací, s vídeňskou a českou
kuchyní (oceněnou odbornými časopisy).

Možnosti horolezeckých a lyžařských tur, vý-
letů a rybaření. Vhodné prostředí pro prázdní-
nový pobyt na zdravém vzduchu.

Jen 65 km, od středu Mnichova, 20 km od
Garmisch-Partenkirchenu.

Vyžádejte si nabídku, rádi posloužíme.

Plánujete-li dovolenou na Floridě,

navštivte krajaňský motel

JASMIN VILLA

801 S. Ocean Blvd.

Pompano Beach, Florida 33062-6315, USA

Tel.: (305) 941-7930

Budete se u nás cítit jako doma.

Těšíme se na Vás

Lajoš a Janet Naňákovy

ANTIUVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY

PRODÁVÁ A KUPUJE

Alols Čížek

37, Avenue Joseph Segrettin,

F - 93220 GAGNY, TI. /1/43-88-24-88
France

DOVOLENÁ ve Švýcarsku ve vlastním domě za
dovolenou v jiné zemi v zámoří za stejných
podmínek, dle dohody. Pište na: F. Lattenberg,
dipl. Arch. Messenriet, CH-8500 Frauenfeld,
Schweiz.

Halo, kolegyně a kolegové českoslovenští lékaři
v exilu!

Ve dnech 6.-7. května se poprvé sejdeme v Döt-
tingenu, okres Schwäbisch Hall (dálnice Heil-
bron-Norimberk). Chceme si společně popovi-
dat, poslechnout několik přednášek, vyměnit
zkušenosti. Sjedeme se již 5. 5. večer, 6. 5. v 9.30
zahájení, 7. 5. kulturní program a po obědě roz-
jezd. Zájem je veliký, chcete-li zajistit nocleh,
přihlaste se brzy telef. u Dr. Vašíčka, tel.: 07906/
595 nebo u Dr. Zoufalého, tel.: 07053/6008.
Zájemci z Rakouska u Dr. Bouze, tel.: 07482/
8450. Těšíme se na shledanou!

OPUS BONUM pořádá v Rohru ve dnech 12. až
15. května o svatodušních svátcích

Setkání mladých

— za účasti umělců, laiků a kněží (P. Simandl,
Karásek, Hutka, Medek, Málek a jiných) bude-
me hovořit o hledání Boha v moderním světě.
Ve dnech 25. až 28. května 89 pořádáme v Rohru

Biblické setkání

Informace a přihlášky: **OPUS BONUM**, Kloster,
D-8428 ROHR

Zdraví — nejvyšší hodnota ?

Každý druhý občan Československa umírá
na cévní a srdeční onemocnění. Každý čtvrtý
na zhoubný novotvar. Vysoká úmrtnost na
rakovinu plic, vzrůstající nemocnost a invali-
dita pro choroby trávicí, pohybové a nervové
soustavy — křivka vzrůstu těchto nemocí
nadále prudce stoupá. Úmrtnost mužů v pro-
duktivním věku (40-60 let) je ve srovnání s ostat-
ními evropskými státy dvojnásobná. Celá
jedna třetina těhotenství je riziková. Koje-
necká úmrtnost v současné době údajně stag-
nuje, přesnější údaje však pro jistotu „nejsou k
dispozici“. Nízká úroveň antikoncepční praxe
způsobila umělé přerušení každého druhého
těhotenství — podle nového zákonného usta-
novení stačí k provedení zákroku písemná žá-
dost plus příslušný poplatek.

Výběrové šetření v roce 1986 ukázalo, že na
tisíc obyvatel připadá v průměru 669 chro-
nických nemocí. Že jen asi 20 až 30 procent
obyvatel je zdravých.

Těmto neradostným údajům, oznámeným
Ministerstvem zdravotnictví a uveřejněných v
Mladé frontě 8. 2. 1989 předcházely dvě na
sobě nezávislé studie, otiskované v Hospodář-
ských novinách č. 49/1988. Ing. Martin Fass-
mann v článku „Fondy stínové ekonomiky“ a
skupina autorů z Výzkumného ústavu obcho-
du pod titulem „Problém nejen morální, ale i
ekonomický“ se zabývali jednou z mnoha
příčin současného stavu československého
zdravotnictví. Úplatkářstvím — neboli „služ-
bami a protislužbami“. Došli k zajímavých
závěrům. Tak zajímavým, že v řadě ohlasů
souhlasných i nesouhlasných se objevilo také
jméno českého ministra zdravotnictví a soci-
álních věcí, prof. MUDr. Jaroslava Prokopce.

„Hospodářské noviny (...) uveřejnily článek
(...), který je doplněn tabulkou, uvádějící
úplatky zdravotnickým pracovníkům ve výši 6
až 7 miliard korun ročně. Tento údaj poklá-
dám za nepravdivý a ničím nepodložený. Zna-
mená mj., že každý zdravotnický pracovník
(vyloučíme-li ty, kteří nepříjdu do přímého
styku s pacientem), by měl zhruba dvojná-
sobný nelegální příjem, než činí jeho plat.
Orgány činné v trestním řízení přitom ročně
prokázají resortu zdravotnictví a sociálních věcí
úplatky nepřesahující výši 10 tisíc korun. (...)
Vzhledem ke skutečnosti, že publikovaný údaj
se dotýká i mé osoby jako člena vlády ČSR
pověřeného řízením zdravotnictví a sociálních
věcí ČSR, žádám, podle paragrafu 19 tisko-
vého zákona č. 81/1966 Sb. ve znění pozdějších
předpisů, o uveřejnění omluvy všem zdravot-
nickým pracovníkům za použití záměrně
zkreslených a nepravdivých údajů. Pokud
nedojde k uveřejnění této omluvy v Hospo-
dářských novinách do konce ledna 1989,

podám na redakci Hospodářských novin žá-
lobu.“

Omluva ani žaloba se však nekonalý. Hos-
podářské noviny č. 4/1989 naopak celou situaci
v článku „Mnoho dohadů kolem jednoho
dohadu“ obsírně doložily a potvrdily tak
závěry autorů obou zmíněných studií. Ty se
opíraly jednak o výzkumy Ústavu pro národ-
hospodářství, který v roce 1987 provedl
průzkum ve 13 500 domácnostech o rozsahu
neviditelných příjmů a výdajů. Byla neoddisku-
tovatelně zjištěna skutečnost, že jedno pro-
cento výdajů každé domácnosti je použito
právě na dary, pozornosti a úplatky. Autoři
průzkumu sami poznamenali, že výsledek
šetření je zřejmě značně „podhodnocen“ a
neodpovídá jinému šetření, provedenému mezi
zdravotnickým personálem.

Na základě těchto výzkumů byl proveden
následující odhad. Jestliže je v nemocnicích k
dispozici 125 tisíc lůžek a jestliže každý z
pacientů zaplatí za různé služby 5 korun za
den, vyjde nám najevo úctyhodná částka 226
milionů za rok. Odhad průměrného denního
„všimného“ je však 10 korun — tedy ročně 450
milionů. V lůžkách je podáváno 27 milionů lé-
čebných kúr. Jestliže je během pobytu dána
pozornost do výše 300 korun, dělá to ročně
138 milionů. Jde však spíše o částku 500 korun
— ročně tedy rázem o 100 milionů více. U
převozu sanitními vozy je výše úplatků stej-
ným způsobem (posádka si denně přijde na
stovku navíc) vypočítána na 216 milionů.

A tak lze pokračovat téměř bez omezení.
Desetikoruna na vrátnici, protože právě není
doba návštěv. Padesátkoruna v lékárně, neboť
lék je „nedostatkový“ a zdraví je jen jedno.
Pověstné obálky pro pány doktory, jejichž
obsah se pohybuje v rozmezí od dvou do
čtyřmístných čísel — podle povahy potřeb-
ného lékařského zákroku.

V letech 1979 a 1981 byly provedeny
anonymní ankety. Vyplývalo z nich, že každý
třetí občan dal během roku nějaký úplatek.
Výše se pohybovala v průměru od 100 korun
do jednoho tisíce. Při vyhodnocení však bylo
zdůrazněno, že „mnozí své údaje zřejmě vylep-
šili směrem dolů, buď z nedůvěry ke slibo-
vané anonymitě, nebo z jiných osobních
důvodů“ — rozuměj kriminálních. Úplatky ze
zdravotnického oboru vypočítaly obě ankety
dokonce vyšší, než činily odhady autorů inkri-
minovaných studií, které tak rozlobily českého
ministra zdravotnictví Prokopce. Při dlouho-
dobějším pobytu v nemocnici (přes 10 dnů)
vyšel výpočet na 1200 korun na pacienta.

Zdraví — hodnota nejvyšší? Zcela jistě.
Jenže v současném Československu je tato
nesporná pravda chápána poněkud jinak. A
proto ta katastrofa. (ifa)

Drobné zprávy z domova

Praha. Loňským přírůstkem 36.953 osob
dosáhlo Československo 15.624.021 obyvatel.
V Čechách žilo 10.360, 450 občanů, na Slo-
vensku 5.263.541. V roce 1988 se živě narodilo
217 165 dětí, ale rychleji než počet narození
vzrůstá počet interrupcí: 93 potraty na 100
narozených; v Praze, Severočeském kraji a v
Bratislavě je víc interrupcí než narozených dětí.
Na každých 100 sňatků připadá 33 rozvodů, v
Praze dokonce přes padesát.

Bratislava. Na besedě s předsedou Sloven-
ského úřadu bezpečnosti práce byl připomenut
případ, kdy stavaři nasypali do bednění na
nosný sloup beton a teprve pak zjistili, že v
bednění ještě pracoval dělník; byl zakoupen
drahý zahraniční stroj, ale bez ochranného
krytu (aby se ušetřilo) a stroj vtáhl s vláknou do
sebe i dělníka. Dozor zjistil za rok 113 500
nedostatků, uložil za to 625 pokut v částce
přes 15 milionů Kčs.

RESTAURANT HIRSCHGARTEN

Návštěva jedné z nejkrásnějších výletních restaurací zůstane pro Vás zážitkem

K naší staročeské a myslivecké kuchyni
točíme pilsenské a budějovické pivo

Velká terasa s výhledem
na jelení zahradu a minigolf
Salonky od 10-70 osob
pro rodinné slavnosti a hostiny.
Otevřeno denně kromě pondělí
od 11.00-23.00.

Na Vaši návštěvu se těší

Rodina Koubova

Elisabethenschneise

6380 Bad Homburg · Dornholzhausen

Tel.: 06172 - 33525

V SAMÉM SRDCI

SAN FRANCISCO

Restaurant

685 Sutter/Taylor

(415) 441-5678

Praha. Českoslovenští občané se dožívají
průměrně 4 až 7 let nižšího věku než občané
vyspělých zemí. V Evropě republika klesla z 28.
zemí na 25. místo, „předběhlo“ ji 20 rozvojo-
vých zemí a ve světě je v tomto ohledu až na
56. místě.

Ústí nad Labem. Na Bukové hoře zahájil
činnost nový vysílač velmi krátkých vln na
frekvenci 90,9 mhz. Je to první vysílač v
Severočeském kraji v pásmu VKV 2.

Karlovy Vary. Na vědecké konferenci bylo
řečeno, že se letos v ČSSR vyrobí 35 000 poči-
tačů a za 3,5 miliardy Kčs integrovaných
obvodů, ale že toto množství nebude stačit.
Ve výpočtové technice je 8 až 9 let zpoždění.

Hradec Králové. Lidová kontrola loni v
říjnu našla 1 630 služebních aut, která parko-
vala, kde neměla. Jeden podnik omluvil svého
řidiče tím, že se při návratu ze služební cesty
zastavil doma na večeři, dal si pivo a potom už
přece nikdo nemohl chtít, aby vůz dopravil na
předem vykázané parkoviště.

Most. Dne 18. března byla ve zdejších
domácnostech zima, opravoval se horkovod.

Karviná. Na zasedání všech ostravských,
karvinských a frýdecko-místeckých dolů se
tajně 18. března volil generální ředitel ostrav-
sko-karvinských dolů; z navrhovaných dvou
kandidátů nebyl zvolen ani jeden a mini-
sterstvo musí předložit nové návrhy.

Mimoň. Ve státním hřebčíně 16letá hnědka
Gazelda, sovětského původu, dala život zdra-
vému hříbátku, jehož 15letý otec Monsignore
pochází z Ameriky.

Praha. Letní čas byl zaveden 26. března, v
Československu tentokrát po desáté. Za tu
dobu přinesl letní čas úsporu přes 200 mil kwh
za rok, což za 10 let znamená úsporu 2 milionů
tun hnědého uhlí.

Praha. Tuzex začal prodávat japonská auta
Toyota, zn. Corolla, s předním náhonem,
maximální rychlost 160 km/h, spotřeba benzí-
nu 5,1 litru na 90 km.

Praha. Ze 176 vražd v celé republice v roce
1988 bylo úkladných vražd patnáct. Vraždy
byly v 94 proc. případů objasněny.

Trutnov. Osmnáctiletý Tomáš Vrabec ze
Dvora Králové dostal u Okresního soudu rok
nepodmíněně za telefonát, jímž 28. února vy-
hrožoval, že vybuchne nemocnice.

Slušovice. Agrokombinát zřídil cestovní
kancelář, zaměřenou na cesty do Vietnamu.
Koncem března měli do Vung-tau odletět
první turisté k 17ti dennímu pobytu za 17 500
Kčs.

Praha. K 1. dubnu žilo v Československu
141 občanů s pozitivním nálezem viru HIV, 14
osob bylo nemocných a čtyři na AIDS zemřeli.

Praha. Ve službách samostatně pracuje s
povolením Národních výborů 3 300 občanů.

Brno. Ve Viničních šumicích uspořádali
vinaři 27. března výstavu 630 vzorků vín z celé
republiky.

Havlíčkův Brod. Posledního března byla
vyhlášena za státní přírodní rezervace 160ti
hektarová oblast Ranská Bahna s porostem
chráněné jarní bledule, medvědího česneku a
lýkovce.

Praha. Stoupá počet požárů, zaviněných
dětmi a kuřáky. Podíl na celkovém počtu dosa-
huje 13 procent.

Bratislava. Městský soud odsoudil 31.
března 22letého dělníka Jozefa Všelku za dvojná-
sobnou vraždu a loupež na 23 let vězení.
Všelka loni 22. prosince zavraždil Terezii
Kunštekovou, Štefana Kunšteka a odcizil
4.300 Kčs.

Sokolov. Na lomu Jiří u Vřesové selhala 9.
dubna na mamutím rypadle spojka a dvě
brzdy, uvolněný kolesový výložník postupně
zničil rameno, motor a převodovku výsuvky.
Při dopadu 80ti tunových kusů nikdo nebyl
zraněn. Rypadlo je vysoké jako třípatrový
dům a váží přes 4 500 tun. Škoda činí milión
korun.

DĚKUJEME TĚM PŘEDPLATITELŮM,
KTERÍ JIŽ VYROVNALI PŘEDPLATNÉ

Bez olympijského vítěze M. Mečíře čs. družstvo prohrálo v Praze s NSR 2:3

Čs. tenisté nemají v poslední době se starty v daviscupových utkáních velké štěstí. Po vítězství v úvodním střetnutí letošního 78. ročníku Davisova poháru se SSSR 4:1, se nehrající kapitán čs. družstva ing. František Pála těšil, že v boji o účast v semifinále se střetnou jeho svěřenci v Praze s obhájci trofeje tenisty NSR, kterým mají co oplácet. Všichni čs. hráči se na duel s Němci důkladně připravovali, dva týdny před pražským zápolením však přišla nepříjemná zpráva z USA, podle které měl olympijský přeborník Miloslav Mečíř v Key Biscayne na Floridě takové bolesti v zádech (které ho provázejí už dlouhé měsíce), že musel soutěž přerušit a odletět okamžitě zpět do Prahy. Bolesti však nepolevily a tak nakonec musel čs. reprezentační tým nastoupit (ve dnech 7.-9. dubna) v pražské Sportovní hale proti NSR bez své největší opory. Za této situace čs. družstvo s Němci prohrálo 2:3, přestože i s náhradníkem nebylo bez šance na úspěch.

V úvodním utkání tohoto čtvrtfinále prohrál sice náhradník za Miloslava Mečíře Karel Nováček se západoněmeckou jedničkou Borisem Beckerem 6:7, 4:6 a 4:6, byl však dvojnásobnému wimbledonskému přeborníku dlouho rovnocenným soupeřem. První set prohrál v tie-breaku a ve druhé sadě vedl dokonce 3:0, pak mu však docházely síly a nakonec zápas jasně prohrál. NSR vedla 1:0. Byli jsme právem zvědaví, jak se utkání bude vyvíjet dále. K naší velké radosti Milan Šrejber vzápětí na to udělal se svým německým soupeřem Carlem Umem Steebem krátký proces, když nad ním vyhrál bez problému 7:5, 6:4 a 6:3, a tak po prvním dnu byl stav daviscupového utkání Československo — NSR 1:1.

Drama se šťastným koncem

Druhý den (v sobotu 8. dubna) byla v pražské Sportovní hale na pořadu čtyřhra, ve které měla původně v dresu Československa nastoupit dvojice Tomáš Šmíd — Petr Korda, nehrající kapitán čs. družstva ing. František Pála však v ní na poslední chvíli nahradil veterána čs. týmu Tomáše Šmída Milanem Šrejberem, který se tak skvěle uvedl 24 hodin předtím v utkání se Steebem. A tento „tah“ se Pálovi zdařil na výbornou. Dvojice Petr Korda (21 let) — Milan Šrejber podala vynikající výkon, podložený nejen tenisovým uměním, ale i nesmírnou bojovností a nadšením, které vedly k vítězství nad favorizovanou západoněmeckou dvojicí Boris Becker — Erich Jelen. Stealo se to však až v dramatickém utkání trvajícím 3:47 hod., ve kterém se obě dvojice střídaly ve vedení, nakonec zvítězili Čechoslováci v pěti sadách 6:3, 6:7, 3:6, 7:6 a 6:3 a ujali se tak ve čtvrtfinálovém duelu s Německou spolkovou republikou vedení 2:1. Zatímco o poznání lepší Korda vynikal skvělými zásahy na síti, jeho partner Šrejber udivil skvělým prvním podáním světové úrovně. — Nejdůležitější chvíle zápasu: ve druhém setu vedli čs. tenisté už 3:0, sadu však ještě v tie-breaku prohráli; ve čtvrtém setu měli Němci „mečbol“; rozhodující chvíli zápasu byl však druhý game pátého setu, kdy Boris Becker prohrál své podání, čs. družstvo se ujalo vedení 2:0, pak 3:0, a utkání už nepustilo z ruky.

Smutná neděle

Po vítězství v deblu jsme věřili, že čs. družstvo může závěrečný den vyhrát jednu ze svých zbývajících dvouher, a tím Němce vyřadit z Davisova poháru. Ale bohužel nestalo se tak. Postup prohrál Karel Nováček, který v prvním nedělním utkání podlehl průměrnému západoněmeckému tenistovi Carlu Uwe Steebovi 3:6, 4:6 a 4:6, když neprokázal příliš bojového ducha a několikrát promarnil své šance. Neubráním se dojmů, že místo něho měl v dvouhře vedle Šrejbra nastoupit „hrdina“ čtyřhry Petr Korda, který bezpochyby „roste“ v hráče mezinárodního formátu.

Poslední šance se za stavu 2:2 naskýkala ještě Milanu Šrejbrovi, ten však v utkání s Borisem Beckerem měl velké potíže s kontaktními ččkami, jeho oči slzely, měl velké bolesti hlavy. A za tohoto stavu — a to v situaci, kdy se hrála rozhodující dvouhra — nelze mu vytýkat, že s Beckerem prohrál 3:6, 4:6 a 3:6, a tím pro čs. čs. reprezentační tým skončila letošní pouť za Davisovým pohárem. NSR se v semifinále (ve dnech 21.-23. července) střetne doma s USA (tenisté Spojených států vyřadili v San Diegu Francouze 5:0). O druhém účastníku závěrečného utkání Davis Cupu se rozhodne mezi Švédskem (vyhrálo ve Vídni nad Rakouskem 3:2) a Jugoslávií (zvítězila ve Splitu nad Španělskem 4:1).

S triumfem v Indian Wells přišli i první bolesti

Necelé tři dny předtím, než musel kvůli velkým bolestem v zádech vzdát Peruánci Yzagovi své utkání druhého kola turnaje v Key Biscayne na Floridě, dosáhl olympijský přeborník Miloslav Mečíř velkého vítězství v Grand Prix soutěži v Indian Wells v Kalifornii. Už tam však pocítoval při finálovém triumfu nad černým členem francouzského daviscupového družstva Yannikem Noahem (kterého

porazil 3:6, 2:6, 6:1, 6:2 a 6:3) první bolesti, když o tom novinářům v Key Biscayne řekl: „Byl jsem rád, že jsem to závěrečné utkání s Noahem vůbec dohrál. Přesto jsem doufal, že silné bolesti v zádech samy ustanou, ale nestalo se tak, bolesti naopak zesílily. Je to poprvé — dodal Mečíř — co jsem vzdal utkání bez boje, ale prostě nešlo to!“ Škoda, Mečíř se v Indian Wells dostal znovu do skvělé formy, slibné nejen pro turnaj v Key Biscayne, ale i pro daviscupové utkání s NSR v Praze.

Ivan Lendl zvýšil náskok v ATP

Světový tenista číslo jedna Ivan Lendl je v současné době znovu ve skvělé formě! V posledních čtyřech týdnech vyhrál dva další velké turnaje Grand Prix: v arizonském městě Scottsdale a v Key Biscayne na Floridě. Ve Scottsdale porazil v závěrečném utkání Švéda Stefana Edberga 6:2 a 6:3, v Key Biscayne „deklasoval“ v semifinále Američana jihoafrického původu Kevina Currera 6:2, 6:2 a 6:3, jeho finálový soupeř Rakušan Thomas Muster musel však zápas pro zranění vzdát.

Statistiky říkají, že v Key Biscayne to bylo už 76. Lendlovo turnajové vítězství (v Grand Prix soutěži) v jeho tenisové kariéře. V letošním roce sehrál 21 zápasů, pouze však jednou prohrál, a to na turnaji v Dallasu, kde po tenisovém maratónu s Jakubem Hláskem prohrál — zcela unaven — s Johnem McEnroem.

Ve světovém žebříčku je Ivan Lendl úplným suverénem. Zatímco jeho „bodový průměr“ je 176,41, průměr druhého tenisty ATP Švéda Matse Wilandera pouze 118,41. Třetí v pořadí je Švéd Stefan Edberg (111,23), čtvrtý Němec Boris Becker (108,33), pátý Američan Andre Agassi (107,00), (...) 8. Jakub Hlášek (73,38), (...) 14. Miloslav Mečíř (60,53).

Kdo do Stockholmu pro titul mistra světa?

V nové, překrásné stockholmské hale „Globus“ bude od 15. dubna do 1. května probíhat 53. mistrovství světa v ledním hokeji, na kterém se silně omlazené čs. národní mužstvo v čele s novými trenéry dr. Pavlem Wohlem a Stanislavem Neveselým pokusí o rehabilitaci tohoto našeho tradičního sportu. Vždyť minulý rok utrpěli Čechoslováci na zimních olympijských hrách v Calgary největší debakl posledních šedesátilet, když po úvodní prohře s NSR 1:2 se už nedokázali na hru pořádně soustředit a nakonec obsadili (za SSSR, Finskem, Švédskem, Kanadou a NSR) ostudné šesté místo.

I tentokrát v premiéře stockholmského šampionátu (15. dubna) se čs. reprezentační tým střetne s hokejisty Německé spolkové republiky, kteří jistě udělají pro to vše, aby zopakovali své překvapení v bojích s Čechoslováky nejen z Calgary, ale i z Moskvy r. 1986, kdy vyhráli 4:3. Doufejme však, že se jich tentokrát čs. hokejisté nezaleknou a dovedou zápas k vítěznému konci.

Po úvodním střetnutí s NSR nastoupí Wohlovi svěřenci (den na to) v hale Scaniarinken proti Finům. Po jednodenní přestávce — v úterý 18. dubna — budou soupeři čs. národního mužstva nováčci „A“ skupiny Poláci, 24 hodin na to hokejisté USA. Ke šlágru šampionátu SSSR — Československo dojde v pátek 21. dubna. S domácími Švédy se Čechoslováci utkají v sobotu 22. dubna a zápasy v základní skupině světového šampionátu zakončí pak 24. dubna střetnutím s Kanadany.

První čtyři mužstva pořadí budou pak od 27. dubna do 1. května bojovat o titul mistra světa, přičemž všichni účastníci této „Velké hokejové čtyřky“ začnou v této finálové skupině s nulou. Týmy z dolní poloviny tabulky budou pak bojovat o pořadí na 5.-8. místě; osmé mužstvo sestoupí do „Béčka“, a na příštím mistrovství světa r. 1990 ve Švýcarsku ho nahradí vítěz letošní „B“ skupiny Norsko.

Favoritem ve Stockholmu je i tentokrát mužstvo SSSR, oslabit však sovětskou „sbornou komandu“ mohou vnitřní rozpory mezi několika předními hráči a trenérem Viktorem Tichonovem, který prý je nepřítelem peregrojek.

Triumf pardubické Tesly

Jak jsme se dověděli už při uzavěrcce březnového vydání Českého Slova, mistrovství republiky v ledním hokeji vyhrálo — už potřetí (předtím v letech 1973 a 1987) — mužstvo Tesly Pardubice, které ve finálové sérii play-off porazilo Duklu Trenčín 3:1 na utkání. Po dvou vítězstvích na pardubickém Zimním stadionu (na nábreží Čs. armády) 4:3 a 3:1, prohráli sice „perníkari“ první zápas v Trenčíně 2:4, ve čtvrtém střetnutí (rovněž na trenčinském ledě) udělali však se svým soupeřem „krátký proces“, zvítězili góly: Lubiny, Čecha, Mečiara a Kopeckého 4:1 a získali tak „Pohár nejlepšího hokejového týmu Československa“.

Není třeba zvlášť zdůrazňovat, že z tohoto třetího prvenství pardubických hokejistů byla mezi domácími fanoušky nesmírná radost. Všude se oslavovalo, zpívalo, veselice nebraly konce. Tyto radovánky byly však zcela oprávněné, neboť mužstvo pardubické Tesly získalo přebornický titul naprosto zaslouženě. Vždyť po „základní části“ mistrovství republiky a takzvané nadstavbové části přeborů (tedy po 34. kole) mělo desetibodový náskok před Duklou Trenčín a skvěle si vedlo i v závěrečných bojích: ve čtvrtfinále vyřadilo tým Litvínova 4:3, 9:5 a 7:6 a v semifinále i pražskou Spartu 4:2, 6:1 a 7:3 (v Praze). A tak suverennímu pardubickým hokejistům musel přiznat i trenér poraženého finalisty Trenčína, bývalý čs. reprezentant Jaroslav Walter, když na tiskové konferenci prohlásil: „Blahopřeji Pardubicím k zaslouženému zisku titulu vzhledem k celé lize. Bylo by nespravedlivé, kdybychom vyhráli my. Tesla byla po celou sezonu jasně nejlepší. Potvrdilo se postavení po „nadstavbové části“, kdy Pardubice byly první a my druzí.“

Síla pardubického mužstva, které už druhou sezonu trénoval bývalý slavný čs. reprezentant Vladimír Martinec (jeho asistentem byl ing. Vladimír Šťastný), byla ve vyrovnanosti celého týmu. Snad o poznání větší zásluhu na mistrovském titulu má reprezentační brankář Dominik Hašek, kapitán mužstva Otakar Janecký či jeden z nejlepších čs. útočníků Jiří Šejba, ale nutno zdůraznit, že všichni do jednoho předváděli po celou sezonu technický hokej, hodný čs. tradice.

Ze 44 mistrovských zápasů pardubická Tesla 32 vyhrála, šestkrát hrála nerozhodně a šestkrát prohrála, když dosáhla skóre 208:124. Nejvíce gólů z toho dal Jiří Šejba (38), nejlepším „nahrávačem“ byl pak O. Janecký. Trenér Vl. Martinec vystřídal celkem 26 hráčů, 17-18 z nich patřilo k stálému kádru mužstva.

I „stříbro“ v dobrých rukách

O největším úspěchu v klubových dějinách mohou hovořit hráči poraženého finalisty mistrovství republiky, mužstva Dukly Trenčín, kteří poprvé vůbec obsadili v 1. čs. hokejové lize velmi čestné druhé místo. Pod vedením už zmíněného trenéra Jaroslava Waltera, a muže, který nejen „dělal“ hru celého týmu, ale byl i nejlepším kanonýrem Československa — Vladimíra Růžičky (v sezóně 1988-89 dal 46 branek a na 35 nahrál), trenčinská Dukla hrála moderní hokej. Po „nadstavbové části“ byla druhá, ve čtvrtfinále play-off dokázala porazit mužstvo Motoru České Budějovice (4:3, 2:3, 7:5 a 3:2), v semifinále deklasovat obhájce mistrovského titulu VSŽ Košice (8:0, 5:3 a 7:5) a ve finále vyhrála nad svým pardubickým soupeřem alespoň jedno ze 4 utkání.

Bronzovou medaili přeborů republiky získal neúspěšný obhájce prvenství VSŽ Košice, který sice prohrál první dva zápasy s pražskou Spartou na domácím ledě 3:6 a 0:6, pak se však vzpamatoval, zvítězil dvakrát v Praze 3:2 a 6:4, aby nakonec rozhodl doma pro sebe sérii pěti vzájemných střetnutí s Pražany 6:2 a obsadil třetí místo.

Pátá v konečném hodnocení hokejového mistrovství republiky skončila jihlavská Dukla (v rozhodujících zápasech porazila Motor České Budějovice 3:6, 6:2, 3:6, 4:0 a 10:7). sedmá byla Škoda Plzeň (vyhrála nad Litvínovem 3:6, 6:4, 8:1 a 7:2), devátá TJ Gottwaldov a desátá TJ Vítkovice.

Radost v Brně a v Kladně zármutek v Bratislavě

Mužstva, která se odehraných 34. kolech 1. čs. hokejové ligy umístila na 9.-12. místě, musela se zúčastnit turnaje, po kterém si první dva týmy udržely prvoligovou příslušnost (to byl devátý Gottwaldov, desáté Vítkovice), zbývající dvě mužstva: Slovan Bratislava a Poldi Kladno dostala ještě možnost zachránit se v 1. lize. Jen však za předpokladu, že se prosadí v tzv. prolinací soutěži, do které se probíjaly i první dva celky jak z české I. národní ligy (Zetor Brno a Olomouc) tak i ze slovenské I. národní ligy (Liptovský Mikuláš a Nitra). Těchto šest mužstev vybojovalo dvoukolovou soutěž, kterou vyhrál brněnský Zetor (který se tak po roce vrací do 1. čs. ligy) před hokejisty Poldi Kladna (kteří zůstávají i nadále v nejvyšší čs. soutěži).

V prolinací soutěži neuspěli hokejisté bratislavského Slovanu (kteří po sedmi letech sestoupili opět do II. výkonnostní soutěže — I. slovenské ligy), dále pak Olomouc, Liptovský Mikuláš a Nitra.

J. Pouzar rozhodl mistrovství NSR

Dva dny po příchodu jara skončilo v Německé spolkové republice hokejové mistrovství, které potřetí v klubové historii vyhrálo bavorské mužstvo SB Rosenheim. A stejně jako už při dvou předešlých triumphech rosenheimských hokejistů — v r. 1982 a 1985 (kdy trenérem mužstva byl nyníší trenér čs.-koslovenské reprezentace dr. Pavel Wohl) — byl i tentokrát u „kormidla“ hokejového mistra čs. trenér — dr. Ján Starší. 17. října 1933 narozený Starší — bývalý čs. reprezentant a ještě před rokem na olympijských hrách v Calgary trenér čs. národního mužstva — se v Rosenheimu představil skutečně jako odborník na slovo vzatý, který byl také dva dny po triumfu SB Rosenheim vyhlášen za nejlepšího trenéra německé bundesligy.

Rosenheimský primát v západoněmeckém hokeji by však nebyl myslitelný bez skvělé hry a střeleckého umění „hokejového stařešiny“, bývalého čs. hokejového reprezentanta a dlouholetého hráče Motoru České Budějovice Jaroslava Pouzara. Jaroslav Pouzar, který přišel do Rosenheimu teprve minulý rok, patřil i ve svých více než 37 letech (narozen 27. ledna 1952) k největším oporám mužstva. Několika brankami v těchto závěrečných bojích se s 31 góly dostal na 6. místo střelecké tabulky německé bundesligy a v play-off byl dokonce už nejlepším střelcem. Pouzar to byl, kdo rozhodl mistrovství NSR ve prospěch SB Rosenheim, když ve čtvrtém zápase finálové série Düsseldorf — SB Rosenheim v Düsseldorfu dával za stavu 0:1 dva góly za sebou, Rosenheim vedl tak 2:1 a dovedl zápas k vítěznému konci — 4:2 znamenalo přebornický titul NSR. Kuriozitou v hokejové kariéře J. Pouzara je, že s čs. národním mužstvem byl dvakrát mistrem světa (1976 a 1977), v r. 1978 nejlepším ligovým střelcem Československa, nikdy však mistrem republiky. Vyhrát ligovou soutěž se mu však podařilo v zahraničí. V roce 1984 byl hráčem mužstva Edmonton Oilers (spolu s Gretzkym), které získalo Stanleyho pohár, letos je spolu s SB Rosenheim hokejovým mistrem NSR.

K. Drážďanský

VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA E

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E VAŠATA E